

Volikogus arutati täiendavate lasteaiakohtade loomise võimalusi

LK 2

Kevad toob taas ühised talgupäevad

LK 3

Noorte esimene mõttekoda oli ootamatult sisukas

LK 7

NR 4
APRILL 2013

SAUE VALLALEHT

Koduvald

■ Kolmes tagasihoidlikus kämpingus Leevikeses elab ligi kümnepealine mustlassülem.

ELU

Mustlassülemil külas. Eelarvamusteta. Hinnanguteta. Lihtsalt.

Saue ja Saku valla piiril, Leevikese kämpingukompleksis, pesitseb ligi kümnepealine mustlaste kogukond. Pealtnäha täitsa rahumeelne seltskond. Sööb, magab, läheb hommikul tööle. Tüli ei taha ja koju tagasi ka mitte.

KV
KODUVALD

KODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

Ta peidab end häbelikult toanukest poolitava kaminahju taha. Tema nimi on Vetuta, aasta alguses sai ta 13. aastat vanaks. Aga ta ei ole sootuks selline lapseohtu neidis, nagu need temaealised, kes pealinna kaubakeskustes bravuurikalt hängivad, moodsad tehnikavidinad näppude külge kleepunud. Suured silmad, kuidagi kurvavõitu, tume juuksepehm ontlukult pearäti alla silutud, meenutab ta karakterit mingist vanast filmist. Kuigi kaubakeskusest võib tedagi vahel leida. Tösi, mitte sõpradega aega veetmas. Kerjamas hoopis. Märtsi alguses veetis Vetuta päe-

va laste turvakeskuses. Sellesama kerjamise pärast. Kristiine Kaubakeskusest korjasid tüdruku üles politseiametnikud ja toimetasid ta päevaks minema. „Tütarlaps kerjas, abiks vene keelne plakat, kuhu oli lisatud selgitus raha vajaduse kohta (toidu, riiete ja ravimite)“ seisis raportis.

Kui see turvakodu öö välja arvata, resideerub Vetuta Saue vallas. Mõneks ajaks on Pärnu maantee äärne Leevikese kämping nr 16 tema koduks. Tema ja ta vanemate ning venna koduks. Ega Vetuta ilmselt tea kunagi ette, et kauaks talle seda voodiaset ses napilt paarikümne ruutmeetris toakeses jagub. Otsuseid teevad tema mustlastest vanemad ja ülejäänud ligi kümnepealine kogukond, kes end kämpingutes ajutiselt sisse on seadnud. Ega tüdruk ehk teagi

midagi muud tahta. Rumeenia mustlaste perre sündinud Vetuta on enamuse oma teadlikust elust rändlevas võtmes elanud. Täna Eestis, homme Riias, nädala pärast Poolas. Euroopa Liit ju. Piirid on lahti ja minna võib, kuhu iganes.

Aga miks nad kodus ei püsi?

Filosoofiliselt võiks vastata, et mustlase kodu on seal, kus ta parasjagu peatub ja kus on omad inimesed. Sest algupäraselt Indiast, tuli mustlasrahval 11. sajandil Pärsia vallutusretkede eest põgeneda. Ja nii on romad saanud aastatuhandetega külge kuvandi, kui pidevalt teel olevast, kelmusest ja trikitamisest läbiilmunud rahvast. Neid võib romantiliselt idealiseerida, et vaba ja taltsutamatu loodusrahvas. Võib põlata ja eelarvamus-

tega suhtuda, sest nende kultuur ja eluarusaamad on võõrad. Võib haletseda nende vaesust ja harimatust.

Mustlasmees Pavel, kes elutseb Vetuta pere kõrvakämpingus ja vene keelt tõnkamisi räägib, kirjeldab käsi appi võttes, et Rumeeniast tuli lahkuda, sest situatsioon oli seal väljakannatamatu. „Saksalased, inglased, jaapanlased ostsid ära kõik ettevõtted ja tehased, meid enam keegi tööle ei võtnud“, kirjeldab Pavel lootusetut olukorda. Tema ise muide on väidetavalt kuldsete kätega elektrik ja pidanud ka sohvriametit. Aga kuna kogu Rumeenia rahvas ägavat vaesuses, pole seal ka kerjamisel suurt mõtet. Tuleb suunduda tummismatele jahimaadele.

JÄTKUB LK 9

Arendajate täitmata jäetud kohustuste ülevõtmine on kohaliku võimu pädevuses

Kinnisvarabuumi lõhkemise järel leidis Saue vald end sarnaselt teistele omavalitsustele olukor-
rast, kus uute ilusate elurajoonide kõrval leiab ka puuduliku infra ja logistika piirkondi.

LK 2

Välja Selts utsitab ametkondi uut rongipeatust rajama

Saue linna ja Vanamõisa küla lähistel laiuva Välja elurajooni asukad on pidanud erinevate ametkondadega kirjavahetust, et tekitada Saue linna ja Valingu rongipeatuste vahele veel üks täiendav peatus.

LK 4

Harjumaa võidupüha paraad toimub sel aastal Laagris

Võidupüha tähistamiseks korraldatava Harjumaa Maakaitsepäeva raames saab jälgida eriteenistuste ja militaarstruktuuride demonstratsiooniesinemisi Laagris Kooli staadioni juures.

LK 5

Volikogus 28. märtsil

- Saue Vallavalitsuse palgajuhendi ja Saue Vallavalitsuse ametnike haridusele, töökogemusele, teadmiste ja oskustele esitatavate nõuete kinnitamine (ATS-i jõustumisest 01.04.2013)
- Saue Vallavolikogu 27. septembri 2012 otsuse nr 37 „Veskitammi 4 hoone ruumide üürile andmine ja üürilepingu nr 16-4/186/2009 muutmine“ muutmine
- Saue linna lasteaia „Midrimaa“ kohatasu osaline kompenseerimine
- Arvamuse andmine AS Balti Kivi taotletava maavara kaevandamise loa taotluse ja taotluse kohta tehtava otsuse eelnõule
- Saue valla konkursi KAUNIS KODU tingimuste kinnitamine
- Vallavara võõrandamine (Kasesalu tn 18-1 Ääsmäe külas)
- Viinaköögi tee L1 maaüksuse munitsipaalomandisse taotlemine
- INFOPUNKT: Lasteaedade loomine Tuleviku 3 hoonesse ja Laagri Kooli juurdeehituse. Lasteaiakohtade ja koolikohtade jaotumisest Saue vallas.
- INFOPUNKT: Saue valla vapimärgid

Volikogus arutati täiendavate lasteaiakohtade loomise võimalusi

Märtsikuu vallavolikogus tutvustas Saue Vallavalitsus volikogule kokkuvõtvalt oma nägemust lasteaiakohtade juurde loomise võimalustest ja vajadusest vallas. Arvutused näitavad, et probleem lasteaiakohtadega on kõige suurem just lähiaastatel - käesoleval, järgmisel ja ülejärgmisel aastal, ulatudes tipp- hetkel kuni 90 puuduoleva kohani aastakäigus ainult aiaeliste laste hulgas. Esitatud kokkuvõtte kohaselt nähakse kaht peamist võimalust probleemi kiireks lahendamiseks.

Esimene puudutab Laagri Kooli juurdeehitust, mis vastavalt valla kehtivale eelarvestrateegiale ja arengukavas ette nähtud eesmärgile viia kool etapiviisiliselt neljale paralleelklassile, oli kavas ellu viia aastatel 2015-2016. Kui juurdeehitus tuua varasemaks ja alustada sellega juba käesoleval aastal, oleks kuni viieks aastaks võimalik võtta juurdeehituse üks korrus kasutusele lasteaiana, kus saaks luua kuni 3 rühma 60-72 kohaga. Ehitus tuleb arvestuste kohaselt finantseerida osaliselt täiendava laenuga, valla finantsvõimekus ja laenu-normatiivid peaksid vastavat muutust eelarvestrateegias võimaldama.

Teine projekt on seotud Tuleviku tänav 3 hoonega, mis hetkel on Põllumajandusministeeriumi omandis. Vallavolikogu otsuse alusel esitati juba eelmise aasta esimese poolles taotlus antud hoone vallale üle anda, kuna oli teada, et Põllumajandusministeerium kavatses sisemiste ümberkorralduste tõttu antud ruumid vabastada. Hoone kasutusele võtmist lasteaiana nähti ette ka juba detsembris volikogu poolt vastu võetud 2013. aasta vallaeelarves. Hoone siselahenduse ümberehituse tulemusena oleks optimistliku kava kohaselt võimalik luua sinna kuni 6 rühmaline lasteaed. Lõpliku otsuse saab teha peale seda, kui on täpsemalt selgunud selle projekti ehitusmaksumus. Alternatiivina nähakse ka võimalust esialgu võtta kasutusele hoonest ainult üks korrus, mis võimaldaks luua kolm uut rühma kuni 72 kohaga.

Mõlema projekti osas on hetkel valminud ehituse eskiisprojektid, mida samuti volikogule tutvustati. Nende alusel on käesolevas etapis võimalik eelkõige hinnata, kas ehituslikult on üldse võimalik nimetatud ruume mõistliku (lisa)kuluga lasteadeadana kasutusele võtta. Täiendavalt tuleb analüüsida ka projektide elluviimisega kaasnevat mõju piirkonnale. Eelkõige peab vastama liikluskorraldusega seotud küsimustele, milleks eeldatavasti tellitakse ka täiendav liiklustehniline analüüs.

Projektide ettevalmistamisega on aktiivsemalt tegeletud alates eelmise aasta sügisest. Tuleviku 3 hoone osas selgub edasine peale Vabariigi Valitsuse poolt maja üleandmise otsuse tegemist, mis peaks toimuma aprillikuu jooksul. Aprilli volikogu istungile on kavas esitada ka konkreetsed projektide edasist elluviimist puudutavad otsused koos lisaelarvega, millega peaks lõplikult saama paika antud projektide realiseeritavus ja ajakava.

Optimistliku kava kohaselt võiksid Tuleviku tänava majas valmida täiendavad lasteaiakohad juba selle aasta oktoobriks-novembriks, Laagri Kooli juurdeehituse valmimise uueks planeeritud tähtajaks on aga ehituse sellel eelarveaastal alustamise korral 15. veebruar 2014.

PLANEERIMINE

Arendajate täitmata jäetud kohustuste ülevõtmine on kohaliku võimu pädevuses

Kinnisvara buumi lõhkemise järel leidis Saue vald end sarnaselt teistele omavalitsustele olukorrast, kus uute ilusate elurajoonide kõrval leiab ka puuduliku infra ja logistikaga piirkondi.

Kui vaadata Saue vallas näiteks eelmise kümnendi keskel Laagri lähiste rajatud Koidu küla või Metsavahi ja Veskimõldre elurajooni, puhkab silm kenasti välja chitatud sisetee ja valgustatud tänavate peal. Samas võib näiteks Alliku külas asuvas nn Tootsi elurajoonis näha nukraid pilte poristest teelaadsetest asjadest, kus lapsed vankris rappuvad ja kuiva jalaga bussipeatusesse ei jõua. Pankrotistunud ärimestest on maha jäänud ka Välja elurajoon Vanamõisa külas ja Suurekivi Valingul. Pead liiva alla peitmata tuleb tõdeda, et sarnased küsimused tõstatuvad varem või hiljem ka endistes suvilate ja aiamajade piirkondades, kuhu vaikselt on sisse kolinud aina suuremal arvul piislanikke.

Plaanide tegemiseks ja probleemide lahendamise otsimiseks on oluline see teema ausalt lauale panna ja teadvustada, et neis piirkondades elab hulk vallakodanikke, kelle elukvaliteeti väljajhitamata teed ja pimedad tänavad mõjutavad. Esimesed sammud eelarvestrateegias on selles suunas tehtud, aga otsus hõlmata kinnisvaraärimeste tegematajätetu piisvalt Saue valla arengukavasse, on volikogu pädevuses. Arengukava alusel saab asuda järkjärgult täiendavaid eelarvelisi vahendeid planeerima. See ei tähenda tingimata kiireid otsuseid, sest lahendamist vajavad nii omandisuhted, kui tuleb püüda võrdset kohelda kõiki infrata jäänud arenduspiirkondi. Selles mõttes on tegemist strateegiliste valikutega.

HARIDUS

Elukohajärgse kooli määramine õppeaastaks 2013/2014

Vastavalt kehtivale korrale määras Saue Vallavalitsus oma korraldusega järgmiseks õppeaastaks elukohajärgsed koolid Saue valla lastele.

Nendele lastele, kelle rahvastikuregistri järgseks elukohaks on Saue valla lõunapiirkond T-11 Tallinna ringtee riigimaanteest lõuna pool, on selleks Ääsmäe Põhikool. Nendele lastele, kelle rahvastikuregistri järgseks elukohaks on Saue valla põhjapiirkond T-11 Tallinna ringtee riigimaanteest põhja pool, on elukohajärgseteks koolideks Tallinna Pääsküla Gümnaasium (eesti õppekeele) ja Tallinna 53. Keskkool (vene õppekeele). Tallinna linna territooriumil asuva kahe kooli määramist Saue valla laste elukohajärgseks kooliks võimaldab Tallinna linna korraldus, millega Tallinna linn nõustub eelpool toodud koolide mää-

„Eks see praegune olukord on omaaegsete teadmiste või õieti nende puudumise vili,“ arvab abivallavanem Mikk Lõhmus. Tema hinnangul oli buumi ajal omavalitsustes lihtsalt vastav halduspraktika veel välja kujunemata. Puudusid kogemused ja arvati, et paber töötab ja kasv kestab. Ei teatud ka täpselt, et kuidas neid lepinguid sõlmida ja arendajaid survestada. Usuti, et kui arendajale on lepingus sätestatud kohustused ka taristu väljajhitamisel, siis need seda ka teevad. Paraku puudusid neis kokkulepetes piisavad finantsgarantiid, ei minigeid pangagarantiisid, hüpoteeke ega notariaalseid lepinguid.

Eelarvestrateegias vahendid 2016. aastast

Rämpsarandajatest järelejäänud kehad on täna sageli pankrotihaldurite hallata. Vallal õnnestus näiteks Välja elurajooni arendaja pankrotipesast kvartali sisetee oma valdusesse saada. See on vajalik, sest võõrale maale pole mõistlik investeerida. „Paljast tahtmisest ei piisa, omandiküsimused tuleb ära lahendada,“ ütleb vallavanem Andres Laisk. Kuna teemaade valla omandisse taotlemise protsess on üsna pikaajaline ning lähiaastate investeerimisprioriteedid on olnud lasteaia- ja koolikohtade tagamine, siis esimesed finantsvahendid arendajate kohustuste täitmiseks eelarvestrateegia kohaselt planeeritud aastasse 2016.

Maade omandamisel läbitud esimene sundvõõrandamise praktika

Kuigi omandiõigus on ka Eestis eelduslikult püha puutumatu, siis kui omanik ei ole valmis vallaga koostööd tegema, tuleb minna sundvõõrandamise teed.

„Omandiõiguse piiramiseks on uusarenduste kontekstis täiesti alus olemas, sest avalik huvi on selgelt prevaleeriv,“ leiab Laisk.

Esimene sundvõõrandamise juhtum Alliku küla Kotka teega, on tänaseks seljatatud. Enamike omanikega saavutas vald küll läbirääkimistes maade omandamiseks positiivseid tulemusi, kuid leidis ka neid, kellega mingi valemiga jutule ei saadud. „Üldjuhul maaomanikud mõistavad, et valla investeringud tee-ehituse on kogu piirkonna huvides ja väärtustavad märgatavalt teega külgnevat maad. Kuid paraku kõikide eraomanikega ei saadud mõlemat pooli rahuldavale kokkuleppele,“ resümeerib Lõhmus. „Üheks selliseks maaomanikuks on Alliku külas Tootsi elurajooni arendaja, kes olles ise jätnud täitmata lepinguga võetud kohustused, töötab süsteemselt valla vastu piirkonna probleemide lahendamisel,“ toob Laisk näite. Nii tuligi minna sundvõõrandamise teed.

Nüüd on tehtud samale koostööki-durale maaomanikule ettepanek anda Saue vallale üle ka ühe tema poolt poolikult arendatud elumupiirkonna sisetee. Kolmele erinevale aadressile saadetud tähtkirjale omaniku seisukohta tähtajaks ei laekunud. „Sellele ettepanekule on eelnenud ka ametlikud nõuded arendajale oma lepingujärgsete kohustuste täitmiseks tänavavalgustuse väljajhitamisel. Seda ta teinud ei ole, olles rikkunud seega vallaga sõlmitud kokkulepet ja halvendades oluliselt elanike elukvaliteeti. Kuna piirkonnas elab oluline hulk sauevallakaid, siis peab vald asuma jõuliselt, vajadusel ka sundvõõrandamise kaudu, olukorda parandama,“ ütleb Lõhmus. ■

alates 3. maist. Ääsmäe Põhikool, Tallinna Pääsküla Gümnaasium ja Tallinna 53. Keskkool on koolid, kuhu vastavalt elukohale on õigus saada koolikoht Saue valla elanikena rahvastikuregistris registreeritud koolikohustuslikus eas isikutel.

Tegemist on kindlasti võimaluse ja õigusega, mitte kohustusega. Lapsevanemal on õigus valida oma lapsele mõni teine kool, kui selles koolis on vabu õpilaskohti ja kool on valmis lapse vastu võtma. Juhul, kui laps ei asu õppima mitte elukohajärgsesse kooli, ei ole sellest vajalik eraldi Saue Vallavalitsust teavitada. Vald peab arvestust koolikohustuslike õpilaste ja nende koolikohustuse täitmise üle EHIS (Eesti Hariduse Infosüsteem) andmete alusel. Elukohajärgsete koolide vastuvõtu tingimustega saab tutvuda märtsikuu vallalehes ja ka Saue valla kodulehel www.sauevald.ee.

HEAKORD

Kevad toob taas ühised talgupäevad

Kevad läheneb kiiresti ja samavõrd nobedalt läheneb 4. mail toimuv üle-eestiline „Teeme Ära“ talgupäev. Ma arvan, et kõik on ühel meelel selles, et ei oma kodus, külas ega vallas, saa me korralagedust ega minnalaskmist sallida.

MIKK LÖHMUS
abivallavanem

Vallavalitsus hoolitseb avalike alade hea-
korra eest

Vallavalitsus hoolitseb selle eest, et avalikud
pargid, haljasalad, teed ja tänavad oleksid
korrastatud. Niipea, kui lumi ja jää on su-

lanud, alustatakse asfaltkattega teedelt-täna-
vatel libedustetõrje jääkide koristamist ning
talvel tekkinud aukude lappimist. Oluline
on ära märkida, et seda tööd saab teha üks-
nes siis, kui ööpäevane keskmine tempera-
tuur on plusspoolel, soovitavalt vähemalt +
5 kraadi. Samuti peab äärekevi ja rentsli äär
olema puhtaks sulanud. On ju üldteada,
et lume sisse on mõnus ühte-teist poetada,
paraku lume sulades ilmuvad sellised „kau-

nistused“ ja koerajulgad kohe päevavalgele.
Kontrollitakse üle kõik mänguväljakud ja
kui kusagil midagi logiseb, siis vahetatakse
ohtlikud detailid välja. Ka mänguväljakute
liiv saab täiendust. Kui kellelgi on silma ha-
kanud midagi, mis vähegi häirib, olgu selleks
siis teeperves vedeleav autokumm, prügihun-
nik, katkine või kõver liiklusmärk, ohtlik auk
või mis iganes muu taoline „asi“, siis palume
sellest kindlasti ka vallavalitsust teavitada.

SAUEVALLAKAD TALGUTAVAD 27. APRILLIL JA 4. MAIL

27. APRILLI 2013

Alliku küla Kauri tee

Ühiselt koristatakse Kauri tee piirkonda.
Talgujuht on Lea Poola.

Hüüru küla

Külaselts on on ette võtnud Hüüru Mõisa
korrastamise. Kogunemine kell 10 mõisa
ees. Talgujuht on külavanem Arnold Õis-
puu, 5047618.

Jõgisoo küla

Jõgisoo külas toimuvad 27. aprillil puutal-
gud. Talgujuht on Ülle Rondo, 5012033.

4. MAI 2013

Jõgisoo ja Koppelmaa küla

Kogunemine Jõgisoo Seltsimaja juurde
kell 11. Talgujuht on Ülle Rondo, 5012033.
Koppelmaa talgulised kogunevad Kop-
pelmaa aiandusühistu platsil.

Kiia küla

Küla lipu- ja mänguväljaku korrastamine.
Kogunemine mänguväljaku juures kell
11, talgujuht külavanem Helmut Paabo,
5033713.

Laagri alevik

Kogunetakse kell 12 Jõekääru pargis (Ska-
tepargi juures) ning ühiselt koristatakse
Pääsküla jõe kaldad kuni Koru sillani. Tal-
gujuht on Mikk Löhmus, 5119343.

Maidla ja Pärinurme küla

Maidla küla keskuse, veehoidla ja seltsi-
maja ümbruse korrastus sh lillede istuta-
mine. Kogunemine Maidla Seltsimaja õuel
kell 11, talgujuht Ene Mitt, 53427155.

Maidla aiandusühistud

Piirkonna esimesed koristustalgud toimu-
sid mullu, tänavu on rahvas valmis alus-
tatut jätkama. Kogunemine kell 10 Jõe
AÜ värvavas. Talgujuht on Key Smirnova,
5119957.

Tuula ja Pällu küla

Tuula küla keskuse ja tulevase seltsimaja
ümbruse koristamine. Kogunemine kell 10
küla keskses (tulevase seltsimaja kõrval).
Talgujuht on Maia Voites.

Vanamõisa küla

Talgud toimuvad Vanamõisa vabaõhu-
keskuses (kogunemine kell 11, talgujuht
külavanem Tarvo Vau, 5017742) ja Välja

elurajoonis (kogunemine kell 11 Paju tee
ja Jalaka tee ristis, talgujuht Danel Kolk,
5050231). Männivälja talgulised kogune-
vad Vanamõisa ja Välja tee nurgal ja koris-
tavad Vanamõisa tee ja Välja tee äärt ning
oma lõkkeplatsi. Talgujuht Andrei Litvi-
nov, telefon 5177963.

Valingu küla

Koristatakse Valingu küla ja ümbruskon-
da. Talgujuht Kai Koppel, 5176120.

Vatsla küla

Vatsla aiandusühistute piirkonna talgute
talgujuht on Allan Pohlak, 5067769. Kogu-
nemine kell 11 Kodasema bussipeatuses.

Ääsmäe ja Tagametsa küla

Ääsmäe ja Tagametsa rahvas koguneb
kell 10 Ääsmäe küla keskuse platsil Ka-
sesalu tänava ääres Kruusaaugus. Koris-
tusobjekte on valitud päris mitu - Kruu-
saaugu külaplatsi talgud, Viinaköögi tee
taastamise talgud, Ääsmäel Harutee
võsatalgud, Tagametsa küla koristustal-
gud, Mõisaallee korrastamise talgud,
Salu mänguväljaku talgud. Talgujuht Ave
Kruus, 55660875, Viinaköögi tee talgutel
Kai Neem, 5096593.

OHTLIKE JÄÄTMETE ja VANAREHVIDE KOGUMISRING LAUPÄEVAL, 20. APRILLIL 2013

Laagri alevikus võetakse ohtlikke jäätmeid ja vanarehve vastu Kuuse tn vana katlamaja juures kell 9.00-12.00.
Jäätmebussi ja rehvikogumisauto sõidugraafik

08.30	08.45	Koidu küla, Koidu elurajoon, Koidu põik ja Koidu tn ristmik
09.00	09.15	Alliku küla, Kotka tee ja Kauri tee ristmik
09.30	09.45	Vatsla küla, Kodasema ja Vatsla tee nurk
10.00	10.15	Hüüru küla, Hüüru mõis
10.30	10.45	Kiia küla, korvpalliväljak
11.00	11.15	Alliku küla, Vanamõisa seltsimaja parkla
11.30	11.45	Vanamõisa küla, Suurevälja tee/Rõika tn ristmik
12.00	12.15	Vanamõisa küla, Vanamõisa/Välja tee ristmik
12.30	12.45	Aila küla, Pikamäe tee sissesõit
13.00	13.15	Valingu küla, Suurekivi elurajooni sissesõit
13.30	13.45	Aila küla, jäätmemaja ees
14.00	14.15	Jõgisoo küla, Lõokese tn sissesõit
14.30	14.45	Koppelmaa aiandusühistud
15.00	15.15	Tuula küla, kortermajade kõrval
15.30	15.45	Ääsmäe küla, koolimaja parkla
16.00	16.15	Maidla küla, keskuse autobussipeatus
16.30		Maidla aiandusühistud, kaupluse ees

Ohtlikud jäätmed on patareid, akud, vanad värvid, lahustid ja õlid, ravimid, päevavalgus ja säästulambid, elavhõbeda-
ga kraadiklaasid, tundmatud või mittevajalikud kemikaalid jms.

**PALUN OLGE TÄPSED, KUNA VALD SUUR JA GRAAFIK TIHE, SIIS EI SAA JÄÄTMEBUSS EGA REHVIAUTO ETTE-
NÄHTUD KELLAJAST KAUEM PEATUDA: OLGE PALUN VARAKULT KOHAL!**

Kõikide kogumispäeval tekkinud operatiivsete küsimuste korral (auto ei jõua õigeks ajaks kohale, mis jäätmeid võib
tuua ja mida mitte vms) võib pöörduda operatiivselt abivallavanem Mikk Löhmuse poole telefonil 5119343 või kesk-
konnaspetsialist Kristin Lepiksoni poole telefonil 53446686.

Saue Vallavalitsus ootab „Kauni Kodu“ konkursi kandidaate

**Kevad on käes ja Saue Val-
lavalitsus kuulutab välja
traditsioonilise „Kauni Kodu“
konkursi, kandidaate saab
esitada 1. aprillist kuni 31.
maini.**

Hinnatavad kategooriad on järgmised:

- maakodud ja eramud;
- kortermajad;
- ühiskondlikud hooned ja ettevõtted;
- Saue valla kaunim küla 2013

Kui oled märganud ümbruskonnast ilusat
kodu, talumaja, ettevõtet või tahad lihtsalt
naabrit kiita kena lillepeenra eest, siis anna
ta meile üles! Infot kandidaatide kohta oota-
me Saue valla keskkonnaspetsialisti e-posti
aadressil kristin.lepikson@sauevald.ee või
telefonil 654 1152.

Kes saavad kandidaate esitada?

Maakodude ja eramute, kortermajade ning
ühiskondlike hoonete ja ettevõtete kategoo-
rias võib kandidaate esitada iga vallaelanik,
kodanike ühendus (seltsid), vallas tegutsev
ettevõtte või volikogu heakorra- ja keskkon-
nakomisjon. Küla kategoorias võib kandidaa-
te esitada kas vastava küla külavanem, küla-
kogu või külaselts või volikogu heakorra- ja
keskkonnakomisjon.

Mille alusel tehakse valik?

Maakodude ja eramute, kortermajade ning
ühiskondlike hoonete ja ettevõtete kate-
goorias hinnatakse objekti välishooldust,
sobivust maastikku, haljastust, dekoratiive-
lemente ja üldmuljet. Eraldi kriteeriumid on
kauni küla hindamiseks. Muuhulgas hinna-
takse küla üldist välisilmet, siltide ja viitade
olemasolu, teadete ja info saamise võima-
lust, haljasalade heakorda jne. Samuti hinna-
takse küla kooskaimise koha olemasolu ning
ühisürituste korraldamist.

Volikogu heakorra- ja keskkonnakomisjon
valib juunikuu jooksul kandidaatide seast
välja igas kategoorias parimad, kes esita-
takse ka Eesti Kodukaunistamise Ühenduse
riiklikule konkursile „Kaunis kodu“, kus vara-
sematel aastatel on Saue vald väga edukas
olnud.

2010. aastal pälvis Saue vald Harjumaa
kategoorias auhinna viies kategoorias: kodu
Alliku külas, talu Maidla külas, ettevõtte Laag-
ri alevikus, küla kategoorias Maidla küla ning
Harjumaa kaunima kohaliku omavalitsuse ka-
tegoorias Saue vald.

Lisainfo saamiseks võib pöörduda kesk-
konnaspetsialist Kristin Lepiksoni poole,
telefon 654 1152, e-post kristin.lepikson@
sauevald.ee või abivallavanem Mikk Löhmuse
poole telefon 654 1158, e-post mikk.loh-
mus@sauevald.ee.

Saue valla Kaunis Kodu 2012 Ääsmäe mõis
eramute kategoorias

SAUE VALLA AMETLIKUD PLANEERINGUTEATED

SAUE VALLA TERRITOORIUMIL MÄRTSIS 2013 ALGATATI JÄRGMINE DETAILPLANEERING:

Saue Vallavalitsuse 12.03.2013 korraldusega nr 174 algatati **Vanamõisa külas Juhani** (katastritunnus 72701:002:2021, sihtotstarve maatulundusmaa 100%, suurusega 10 845 m²) kinnistu ja lähiala detailplaneering, eesmärgiga kinnistu kruntimine ning ehitusõiguse määramine kuni nelja üksiklamu ja abihoonete rajamiseks. Juhani kinnistu piirneb läänepoolt Saue valla

omandis oleva Piirimetsa kinnistuga (üldkasutatav maa 100%, suurusega 3,42 ha). Tegemist on hoonestamata metsaalaga, kasutusotstarbega avalik rekreatsiooni ala. Maa-ala on planeeritud kasutada koos kõrval paikneva suurema metsaalaga lähivirgestusalana (rajad jalutamiseks, tervisespordiks, suusatamiseks), mille kasutamise takistuseks on juurdepääsu puudumine avalik-

kult teelt (Välja teelt). Käesoleva planeeringuga kavandatakse lahendada juurdepääs Piirimetsa kinnistule. Saue valla üldplaneeringu kohaselt asub detailplaneeringuks taotletav maa-ala tiheasustusalas ning planeeritava maa-ala maa- kasutuse juhtotstarbeks on määratud pere- ja ridaelamumaa. Planeerimisel tuleb lähtuda Saue valla üldplaneeringuga kehtestatud krun-

di miinimumsuurustest ja tiheasustusele vastavatest planeerimispõhimõtetest – tiheasustusalal uute üksikelamute kruntide suuruseks peab olema 1 500 - 2 400 m². Juhani kinnistu vahetus lähedusse jääb Välja elamurajoon, mis on peamiselt hoonestatud kuni 2-korruseliste üksikelumutega. Juhani kinnistu piirneb Aasa-Kasesalu, Loo 1 ja Uuesaua kinnistutega.

SAUE VALLA TERRITOORIUMIL MÄRTSIS 2013 ON KEHTESTATUD JÄRGMINE DETAILPLANEERING:

Saue Vallavalitsus kehtestas 12.03.2013 korraldusega nr 175 **Püha küla Künka** (katastritunnusega 72701:002:0239, suurusega 5 421 m², sihtotstarve tootmismaa 100%) kinnistu ja lähiala detailplaneeringu. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on muuta kinnistu maakasutuse sihtotstarbe 100% tootmismaast 50% äri- ja 50% tootmismaaks ning määratakse ehitusõigus ja

hoonestustingimused kuni 3-korruselise äri- ja tootmishoone (büroo- ja laohoone) rajamiseks. Lahendatud on juurdepääsuteed ning krundi tehnovarustus, esitatud servituutide vajadus, määratud haljastuse ja heakorrastuse nõuded. Hetkel paikneb Künka kinnistul nõukogude ajal ehitatud lagunenu laudahoone. Saue valla üldplaneeringu kohaselt asub planeeringuala

hajaasustusalal, millele ei ole määratud maakasutuse juhtotstarvet. Üldplaneeringu seletuskiri sätestab, et olemasolevaid katastriüksusi võib kasutada edasi nende senise kasutusotstarbe järgi. Detailplaneeringu eesmärk ja lahendus ei ole vastuolus Saue valla üldplaneeringuga.

Detailplaneeringute algatamise, vastuvõtmise

ja kehtestamise korralduste ja otsustega on võimalik tutvuda ka elektrooniliselt Saue valla veebilehel: http://www.sauevald.ee/ehitus_plaaneerimine

Lähemat informatsiooni saab planeeringute spetsialistilt Maili Metsaotsalt 654 1157, maili.metsaots@sauvald.ee

TRANSPORT

Välja Selts utsitab ametkondi uut rongipeatust rajama

Saue linna ja Vanamõisa küla lähistel laiuva Välja elurajooni asukad on pidanud juba alates 2009. aastast erinevate ametkondadega kirjavahetust ning istunud mitmeid kordi maha valla juhtidega, et tekitada Saue linna ja Valingu rongipeatuste vahele veel üks täiendav peatus, sest olemasolevad jäävad elanike jaoks kaugeks. Hetkel kiireid lahendusi ei siiski ei paista.

KODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

Välja elamupiirkonnas ning selle lähinaabritel puudub senimaani oluline ühistranspordiihendus lähemate tömbekeskustega, käib vaid koolibuss kaks korda päevas. Elanike esindusühing koostöös Männivälja MTÜga leiab, et piirkonna väljaarendamist silmas pidades oleks hädavajalik ühistranspordiihendus Saue linna ja teiste suuremate tömbekeskustega. „Elektriraudtee jaoks oleks majanduslikult igati otstarbekas rajada olemasolevale liinile üks peatus juurde - seda enam, et elektrirong sõidab sisuliselt elanike koduukse eest läbi,“ arvab Da-

nel Kolk MTÜst Välja Selts. Tema hinnangul võiks potentsiaalseid kasutajaid juba praegu olla ligi 200, sest lisaks Välja piirkonnale, oleks teenuse kasutajaid ka kõrvalasuvast Männivälja asumist ning ka Saue linna edelapoolsest osast. „Mis kasu on siinse piirkonna elanikel iga 15 minuti tagant möödasõitvast rongist, mis peatub 3 km kaugusel, kuhu ei vii lastele turvalist ning jalgsi läbitavat juurdepääsuteed, rääkimata muust ühistranspordist?“, küsis Kolk.

Initsiatiivgrupp on panustanud aastaid aega ning energiat piirkonna elanike klukeskonna parendamise eesmärgil, nende ettepanekul on peatuse asukoht sisse kantud Harju maakonna infrastruktuuri arengukavasse. „Oleme saanud Elektriraudteelt selle „jah“ sõna

peaegu kätte, kuid lõplik sõna on jäänud raudtee omanikult Eesti Raudteelt (ER) tulemata," nendib Kolk.

Nii Saue vald kui linn toetavad külade elanike plaani, nii on ka Saue valla üldplaneeringusse sisse viidud täiendava Välja raudteepeatuse ettepanek, ka on vald saatnud järelepärimise nii Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumisse, kui ASile Eesti Raudtee. Viimane leiab, et uue peatuse lisamise otsustarbekus on ettevõtte jaoks küsitav. „Lisapeatuste planeerimisel lähtutakse riiklikust arenguprioriteedist suurendada rongide liikumiskiirusi ja lühendada sõiduaegu. Saue ja Valingu peatuse vahe on 3,9 km sõiduajaga 7,5 minutit. Välja peatuse lisamisel jääksid vahemaad 1,5 km ja 2,4 km ning sõiduaeg pikeneks,

arvestades rongide suhteliselt pikka kiirendus- ja pidurdusmaad,“ seisab põhjendus ettevõtte veebruarikui- ses vastuses.

Samas ei pea kodanikeühenduste initsiatiivgrupp Kolki sõnul vajalikuks ka kõikide rongide peatumist Välja peatuses. „Elanike täpsemad vajadused aitaks välja selgitada läbiviidav küsitlus,“ leiab Kolk, viidates Eesti Raudtee seisukohale, et täiendav peatus aeglustaks oluliselt rongiliiklust.

Ministeerium on seisukohal, et enne uute peatuskohtade rajamist, on vajalik korda teha kõik olemasolevad peatuskohad ASile Eesti Raudtee kuuluval raudteefrastruktuuril. „Kuna Tapa-Narva raudteelõigul on veel 9 ooteplatvormi, mis vajavad renoveerimist, siis enne nende tööde lõpetamist

ei ole võimalik uute raudteepa-
tuste rajamine. Samuti on mõistlik
enne uute peatuskohtade rajamist
Tallinn-Keila liinil sisse juurutada
sõiduplaan uute rongidega ning
otsustada seejärel, kuidas uute pe-
atuskohtade rajamine mõjutab kogu
rongiliiklust, arvestades ka juba
olemasolevat peatuste arvu Tallinn-
Keila raudteelõigul,“ kommentee-
ri Eero Pärasmäe Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeeriumi
asekantsler transpordi alal.

Välja Selts on ametkondade seisukohtadest hoolimata jätkamas sihipäraselt tegevust ühistranspordiprobleemide lahendamiseks Välja ja Männivälja elumupiirkondade elanike huvides. Panus on pandud kõikide osapoolte ühisele laua taha istumisele ja temaatilise ümarlaua korraldamisele.

TRANSPORT

Koolibussiliin on kasutamiseks kõigile

Saue valla koolibussid on esmajärjekorras mõeldud õpilaste kooli ja koju transpordiks, kuid inimesed, kellele marsruut ja graafik sobivad, saavad kasutada seda ka avaliku liinina.

KODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

Koolibussiliin teenindab haridusasutusi koolipäevaldel (esmaspäevast-reedeni) suunal Saue Gümnaasium, Laagri Kool, Ääsmäe Põhikool ning Pääsküla Gümnaasium. Liinide sõiduplaanide koostamisel on arvestatud, et õpilastel oleks tagatud veoteenus marsruudil kodu – kool – kodu.

Aluseks on erinevate haridusasutuste tundide alguse ja lõpuajad. Koolibussiliinil kehtib kõikidele teistele sõitjatele (va õpilased, kelle jaoks on sõit tasuta) Tallinna ja Harjumaa ühtne piletisüsteem, mis annab võimaluse sõita liinil nii Harjumaa üksikpileti ning kuukaardi kui ka Tallinn-Harjumaa kuukaardiga. Üksikpileti saab lunastada ka bussi-juhi käest bussi sisenedes. Ühekordse pileti hinnaks on 0,80 eurot isegi siis, kui ületatakse tsoonipiire. Sõidugraafikud on kättesaadavad

liini teenindava Harjumaa Ühis-
transpordikeskuse veebilehel www.harjuytk.ee, rubriigis sõiduplaanid,
alajaotuses Saue valla siseliinid.
Koolibussiliinide graafikuid ei pan-
da üles peatustesse, sest need plaanid
võivad igapäevaselt muutuda, sõltuvalt
koolide tunniplaanidest, koolivahe-
aegadest (mil bussid üldse ei sõida)
ja teistest kooli ajakava muudatustest
(sh aktused). Koolibussi kasutav tava-
kodanik peab kindlasti olema igapäevaselt kursis
graafikute ja muudatustega. ■

VOLIKOGU KOOSKÕLASTAS KAEVANDUSLOA TAOTLUSE HARKU KARJÄÄRIS LUBJAKIVI KAEVANDAMISEKS

Keskonnaministeerium edastas
Saue Vallavalitsusele 12. veebruaril
2013 AS Balti Kivi maavara kaevan-
damise loa taotluse ja taotluse kohta
tehtava otsuse eelnõu. AS Balti Kivi
taotleb maavara kaevandamise luba
Harku V lubjakivikarjääri avamiseks.
Harku V lubjakivikarjäär (mäeeraldis
ja selle teenindusmaa) asub Saue
vallas Hüüru külas Tupsu kinnistul
(katastritunnus 72701:001:1080).
Balti Kivi OÜ taotleb luba järgmis-
tel tingimustel: mäeeraldis ja selle
teenindusmaa pindala on 7,63 ha,
sh mäeeraldis pindala 6,95 ha,
mäeeraldises piires on 783 tuh m³

ehituslubjakivi aktiivset tarbevaru, mis on kogu ulatuses kaevandatav, maavara kaevandamise keskmine aastamäär on 60 tuh m³; loa kehtivusaeg 15 aastat.

Kavandatav karjäär asub valla elamupiirkondadest eemal, seega vahetut lähimõju elamupiirkondadele ei ole, kaevandamisloa eritingimustes on kajastatud nõuded karjääri hilisemale korrastamisele.

Lisainfo saamiseks võib pöörduda keskkonnaspetsialist Kristin Lepiksoni poole, telefon 6541152, e-post kristin.lepikson@sauevald.ee.

SUURSÜNDMUS

Harjumaa võidupüha paraad toimub sel aastal Laagris

Võidupüha tähistamiseks korraldatava Harjumaa Maakaitsepäeva raames saab jälgida eriteenistuste ja militaarstruktuuride demonstratsioon-esinemisi Laagris Kooli staadioni juures, avatud on erinevate struktuuride näitused, vaadata saab eritehnikat läbi aegade, pakutakse sõdurisuppi.

TERJE LILLO
maavanema
nõunik

Harju Maakaitsepäeva traditsioon sai alguse 1995. aastal, kui Soome Vabariigi Uusimaa Reservistide Liidu kutsel tollane Harju Maleva pealik Ülo Ostumma ja staabiülem Ülo Kurgpõld osalesid Maakaitsepäeval Soomes, Lohjal. Nähtu avaldas muljet sedavõrd, et tekkis arusaam ja soov ka meie maakonnas korraldada Maakaitsepäeva.

Esimene Maakaitsepäev toimus 1996. aasta võidupühal, 23. juunil, Rae vallas Jüris. Isamaalise ürituse lipukirjaks sai „Mees, sa pead kodu kaitsma!“. Maakaitsepäeva üldiseks eesmärgiks oli tutvustada Eesti elanikele ja elukoige harjumaalastele eriteenistuste ja kaitsejõudude ülesehitust ja julgeolekualast kaitsevõimet. Üritust on organiseeritud heas koostöös erinevate jõustruktuuride ja elukoige Kaitseliidu Harju Malevaga. Võidupühal heakorrastati ja pärjati ka kõik Harjumaal asuvad mälestusmärgid.

Harju Maakaitsepäeva mastaapsus on aasta aastalt kasvanud. Üritus avaldas tähelepanu Eesti Vabariigi President Lennart Merile, kas soovitas ka teistel maakondadel seda algatust jälgida. Alates 2001. aastast ongi Harjumaalt alguse saanud traditsioon muutunud üleriigiliseks.

Harju XVIII Maakaitsepäeva, millega tähistatakse võidupüha, algab juba 22. juunil Lool Vabaduse Hiies, kus traditsiooniliselt istutab tammepuu see omavalitsus, kelle territooriumil Maakaitsepäev toimub. Tänavu on selleks

Saue vald. XV Maakaitsepäeva raames paigaldati Vabaduse Hiide punasest Mäntsäla graniidist mälestuskivi, mille annetas Soome Vabariigi Uusimaa Reservistide Liit. Kivile kinnitati toimunud Maakaitsepäevade korraldajate nimed ja aastaarvudega sepiistatud tahvlikesed. Igal aastal lisatakse koos korraldaja omavalitsusega ka kivile järjekordne sepiistatud tahvel. Üritusel osalevad Harju maavanem, Harjumaa omavalitsuste juhid, Kaitseliidu esindajad ning Harju maleva koostööpartnerid Soomest Uusimaa Reservistide Liidust.

23. juunil Harju XVIII Maakaitsepäev Saue vallas

Päev algab Saue linnas pargade asetamise tseremoniaga Vabadussõjas langenute mälestuseks. Mängib Tallinna Tuletõrjeühingu Puhkpilliorkester, peadirigent Aigar Kostabi juhendamisel.

Seejärel toimub operatiiv- ja kaitsejõudude pidulik rivistus ja jalutuskäik. Paraadi juhatab Kait-

seliidu Harju Maleva pealik ja paraadi võtab vastu Harju maavanem. Seejärel avatakse Harju XVIII Maakaitsepäev, mille raames saab jälgida eriteenistuste ja militaarstruktuuride demonstratsioon-esinemisi, kohapeal on avatud erinevate struktuuride näitused, vaadata saab eritehnikat läbi aegade, pakutakse sõdurisuppi.

Maakaitsepäeva atraktiivsemaks osaks ongi kujunenud kaitsejõudude ja eriteenistuste demonstratiivsesinemised: näidislahingud maal, politsei kiirreageerijad tegevuses koos helikopter Augustaga, pantvangi vabastamine, demineerijad, näidispommitamine ja palju muud. Maakaitsepäeva üritusel on aastaid kaasa löönud ka Ajalooklubi Front Line. Ajalooliste mundrite ja relvade eksponeerimine ning demolahing „Viimane sõjasuvi“ esitamine on oma ajaloolise autentsusega eriti muljetavaldav.

Ürituse raames toimub võidupühale pühendatud aastajooks – 2013 meetrit, kus osaleda saab nii individuaalselt kui ka võistkondli-

LISAINFO

Harju Maakaitsepäeva viiakse läbi igal aastal erineva kohaliku omavalitsuse haldusterritooriumil. Harju XVIII Maakaitsepäev toimub esmakordselt Saue vallas.

I	1996 - Rae vald
II	1997 - Saue linn
III	1998 - Viimsi vald
IV	1999 - Keila linn
V	2000 - Anija vald
VI	2001 - Vasalemma vald
VII	2002 - Saku vald
VIII	2003 - Maardu linn
IX	2004 - Kernu vald
X	2005 - Jõelähtme vald
XI	2006 - Kuusalu vald
XII	2007 - Keila vald
XIII	2008 - Tallinn
XIV	2009 - Loka linn
XV	2010 - Kose vald
XVI	2011 - Paldiski linn
XVII	2012 - Raasiku vald

kult.

Päeva vältel saab nautida kultuuriprogrammi ning teha palju põnevat. Maakaitsepäeva korraldab Harju Maavalitsus, Saue vald, Harjumaa Omavalitsuste Liit, Kaitseliidu Harju Malev, Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet, Scoutspataljon, Lennubaas, MTÜ Ajalooklubi Frontline, Harjumaa Spordiliit ja paljud, paljud teised. Maakaitsepäeva lõpus võtab maavanem vastu Vabariigi Presidendi poolt süüdatud Võidutule, mis sel aastal saabub Haapsalust ning annab selle üle 24-le Harjumaa kohaliku omavalitsuse esindajale, et see omakorda viia kõigisse Harjumaa linnadesse ja valdadesse. Harju Maakaitsepäev on Harju maakonna aasta suurüritus, kuhu tasub tulla terveks päevaks ja kogu perega. ■

SAUEVALLAKAS ARVAB

Kodualuse maa maksuvabastus peaks kehtima kõigile ühtemoodi, olenemata maa suurusest

Nõukogude ajal ajalehte lugedes oli minu kadunud isal ikka kombeks pead raputada ja pobiseda: siin ei ole enam midagi vihatada vaid ainult imestada. Viimasel ajal taban ennast üha rohkem sellelt mõttelt.

Maamaksust

Kodualune maa maksuvabaks – kas pole meeldiv! Eriti oodatav võis see olla neile koduomanikele, kes on kolunud Tallinnast välja eesmärgil, et eestlasele omaselt nautida looduses ja rahulikumas keskkonnas elamist ja laste kasvatamist. Eestlased on juba kord selline rahvas, et meile meeldib kui naabrid akendest sisse ei vaata ja parem isegi kui meie õue ei piilu. Kas saab seda meile ette heita? Arvan, et mitte, sest maapuudust meil pole! Pigem vastupidi, oleks aga maapiirkondades rohkem inimesi ja oleks neil suuremad krundid! Sest eestlastel on paar head omadust veel: oleme töökad ja meile meeldib kui meie koduümbrus on ilus. Seepärast niidame hoolsalt muru, haljastame oma maalapid, kasvatame viljapuid ja köögivilja, puhastame võsa ning oma väikesed metsatukka.

Kes otsustas, kui suur võib olla krunt minu kodu ümber?

Aga nüüd on keegi kuskil otsustanud, et sinu kodualune maa ei tohi olla suurem kui 1500 m². Mina ei saa sellest loogikast aru? Kas see on „karistatav“, et hooldan suuremat maatükki või mul on suurem pere? See on sulaselge demagoogia! Eriti halba olukorda on sattunud maapiirkondade põlisasukad, kelle kodude ümber on tihehoonetusalad tekkinud.

Maal elamine käib üle jõu!

Kodualuse maa maksuvabastus mõjutab vaid neid, kellel juba ennegi maamaks moodustas küllaltki väikese osa. Kuna paljud pered on võtnud kodu soetamiseks laenu, siis nüüd püsikulude suurenedes hakkab maal elamine käima üle jõu. Sama kehtib vallaelanike kohta, kellele kuuluvad kodud on siin juba mitmendat põlve.

Kuidas toime tulla, kuidas edasi – kas laseme üleliigse siilu ära lõigata? Aga võib-olla aasta pärast otsustatakse, et teeme maksuvabastuse alla 1000 m² krundile? Või tuleks linnakorterisse kolida ning hüvasti looduslähedane elukeskkond ja omaraajatud iluaed!

Kuidas võiks?

Kui meie riik ja omavalitsused on nii rikkad ning soovitakse teha elanikkonnale kodualuse maa maksuvabastus – peaks see kehtima kõigile ühtemoodi, olenemata maa suurusest. Kui aga omavalitsus ilma sellise tuluallikata hakkama ei saa, peaks kehtima ühtne kodualuse maa maksumäär, mis nägunii proportsionaalselt jagatuna on suuremate kruntide omanikel suurem. Kuna meil olenevalt maakasutamise sihtotstarbest kehtivad erinevad maamaksu määrad, võiks kodualune maa olla võimalikult soodsa määraga.

Ulv Ingver, Saue valla elanik

HÜÜRU MÕISA KORRASTUSTALGUD
27. APRILLIL KELL 10

OODATUD ON KÕIK HÜÜRU KÜLA JA KA TEISTE KÜLADE ELANIKUD, KES TAHAVAD KAASA LÜÜA.

KORRASTATAKSE MÕISAPARKI JA KORISTATAKSE SISERUUME NING EEMALDAKSE MÕISAS SEES ENDISE KAITSELIIDU RUUMIDES VAHESEINU, ET TEHA RUUMI PÄTSI MUUSEUMI TARBEKS.

HEA OLEKS ENNAST EELREGISTREERIDA, KUNA PAKUTAKSE KA TALGUSUPPI JA KARASTUS-JOOKI. E-POST ARNOLD@ROLLTRANS.EE

APPI TULEVAD KA LAAGRI LIONS KLUBI JA MUINSUSKAITSE SELTS

TALGUPÄEV LAAGRIS

4. mail kell 12.00 kogunemine Laagri skatepargi juures

Talgute eesmärk on Laagri alevikku läbiva Pääsküla jõe kallaste koristamine Veskitammi tänava ja Koru tänava vahelisel lõigul

Talgute läbiviimist toetavad Saue Vallavalitsus, Comarket, AS Sagro

Osalevad Laagri Lions Klubi ja Laagri Kristlik Kogudus

KAASA VÕTTA:
hea tuju, piknikukorv, jalga soovitavalt saapad või kummikud
Osalistele pakutakse suppi

Lisainfo Mikk Lõhmus, 5119343, mikk.lohmus@sauevald.ee

Ääsmäe ja Tagametsa külade talgupäev

04. mail 2013. a algusega kell 10.00 Ääsmäe külaplatsil

Tule pane ennast kirja Teeme Ära talgulehel
<http://www.teemeara.ee/talgulisele>
sinule sobivale talguobjektile ja teeme külad puhtaks talvetolmusest ja valmistume õiterohkeks kevadeks

Täpsemat infot leiad
Teeme Ära talgulehel: <http://www.teemeara.ee>
Ääsmäe Kodulehel: <http://aasmac.weebly.com/>
FB: <https://www.facebook.com/aasmackyla?ref=ts>

või võta ühendust talgujuhtide:
Tina Tõu telefonil 5142358
Ave Kruus telefonil 55660875
E-post: aasmae.kylakogu@gmail.com

KÜLAELU

Jõgisoo Käsitöötoa 10. juubeli tähistamine - päev keset kunsti, ilusate ja huvitavate inimestega

Ilusal päikesepaistelisel ja kargel märtsikuu laupäeval täitus Jõgisoo Seltsimaja esine autodega. Igast autost kanti asju kastidega ja süles uksest sisse. Kandjaiks enamuses naised ja sekka ka mõni appi tulnud mees. Osadel prouadel olid seljas ka rahvarii- ded ja see tegi pildi eriti rõõmsaks.

AINO LEHTMETS
Tagametsa küla elanik

Nii algas käsitöötoa 10. aastapäeva pidustuse kibekiire ettevalmistamine. Kõigepealt paigaldati saali laudad, et kõik näitusele toodud esemed oleks kenasti võimalik vaatamiseks välja panna. Lisaks paigutati fuajeesse laudad kohviku jaoks ja kohviku personal – Inga, Peeter, Marina ja Eve hakkasid nobedasti tööle.

Kuid mis pidu see on külalisteta. Neid oli tulnud Maidla Külaseltsist, Aila küllast, Tallinnast, Laagrist, Koppelmaalt ja Maidlast. Maidla keraamikud on tegutsenud aasta ja neil jätkus, mida ka teistele näidata. Nemad on läinud praktiliste esemete tegemisele. Aila külalt Marju esemed ja ehted kandsid ühist pealkirja „Taaskasutus“. Ja siis tulid hingetuks võtvad hõbeehet Vivian Schotowskilt. Edasi Silvia keraamilised ehted. Laagrist oli tulnud puidust kammide valmistaja Eino Hallik. Peale oksjonit uhkustasid mitmed naised Eino tehtud puukammidega. Omaette näituse oleks saanud ainuüksi väljapandud vaipadest Jõgisoo omadelt kangakudujatelt Malle Haab'ilt ja Tiina Tampuu'lt - oli tõepoolest mida

■ Mari Tampu on kõik need 10 aastat usinalt võtnud osa käsitöötoa tegemistest ja iga aasta on tema oskusi lihvunud, tema tööd on aina ilusamaks läinud.

vaadata. Urve ja Malle oli kaasa võtnud oma esivanemate näputöid. Marikal Koppelmaalt oli kaasas kaltsuvaibad ja tema abikaasa punutud korvid. Oma töid esitlesid väljapanekutel Mari Tampuu, Anu Pilder, Eve Rammo, Anne Kalda, Urve Nõukas, Marika Vaarmari jt. Oli ka pisipisikeste, 2-aastaste Susanna ja Sandra Annabeli, tulevaste kunstnike, tööd.

Peale sissejuhatust ja päevakohast sõnavõttu said suure tänu osaliseks Saue-Jõgisoo Haridusseltsi poolt Anu Pilder, Eve Rammo, Mari Tampuu ja Malle Haab, kes on Käsitöötoa tõelised tegijad. Jõgisoo küla juubeliks valmistatud rahvarii-

deid esitles Anne Kalda, kui selle mõtte algataja ja teostaja koos piirkonna naisperega. Tutvumiseks oli väljas ka album sõnas ja pildis Jõgisoo käsitöötajate 10 aasta tegevusest.

Ürituse lõpetas oksjon, kuhu kõik käsitöö tegijad mõne oma toredatest esemetest lahkelt annetasi. Peale väikest kohvipausi haaraski oksjonihaamri Kalju Haab. Kõik, mis oli annetatud oksjonile, leidsid ka uue omaniku ja kogunenud raha laekus käsitöötoale, et tulevikus oleks veel rohkem võimalik kauneid esemeid iseenda ja teiste rõõmuks valmistada. ■

HARIDUS

Saue valla lasteaedade luuletuse lugemise konkurss “Emakeele kaunis kõla”

14. märtsil kogunesid Veskitammi Lasteaeda Saue valla lasteaedade parimad luuletuselugejad. Emakeelepäevale pühendatud luuletuse lugemise konkurss toimus sel aastal juba kuuendat korda.

TAIMI LAASIK
Veskitammi
Lasteaia õpetaja
konkursi läbiviija

Kohale tuli 25 väikest poissi-tüdrukut koos oma juhendajate ja vanematega. Etlejaid oli RaM Veskimöldre, Ääsmäe, Laagri, Veskitammi ja Nõlvaku lasteaedadest. Luulekonkurss algas väikese sissejuhatusega, kus esinesid Veskitammi Lasteaia laululapsed. Laste juhendajaks on Veskitammi Lasteaia muusikaõpetaja Astra Pöder. Laste toredat esinemist oli tulnud kuulama ka žürii, kes selgitas välja igas vanuserühmas parima luuletuselugeja. Žüriisse kuulusid: Saue Vallaraamatukogu direktor Lia Nirk, Ääsmäe Lasteaia direktor Silva Kiilberg ja Laagri Kooli raamatukoguhoidja Kristi Tamm.

Kõige enam esitati Heljo Männi, Ellen Niidu ja Leelo Tungla luuletusi. Luuletu-

sed olid lastele selgeks õpetanud enamasti õpetajad ja emad. Ühele tüdrukule õpetas luuletuse vanaema, ühe lapse juhendajaks olid nii ema kui ka isa.

Eraldi märkimist väärib kindlasti Karl Enok Pang Ääsmäe Lasteaia, kes esitas luuletuse “Kolm sõpra”, mille autoriks Karl Enok ise ja tema ema Kärde Pang. Huvipakkuv oli see, kui Jenny Järvela Laagri Lasteaia esitas lisaks eesti keelsele luuletusele veel hiina keelse luuletuse.

Õppealajuhataja Tiia Hämarsalu tänas kõiki lapsi ja nende juhendajaid nähtud vaeva ja tehtud töö eest. Iga lasteaed sai kingituseks kaasa varasemate aastate luulekonkursi materjalide põhjal koostatud almanahhi.

Luuletuse lugemise konkursi “Emakeele kaunis kõla 2013” parimad: 3-aastaste laste seas tublimaks luuletuselugejaks oli **Dione Leandra Mark** Laagri Lasteaia. Ta esines Heljo Männi luule-

tusega “Meie laps”. Dione Leandra juhendajaks oli õpetaja Viive Talvik.

4-aastaste laste hulgas tunnistati parimaks **Miri Metiis Kuusk** RaM Veskimöldre Lasteaia, kes esitas Uno Leiese luuletuse “Sipelgate jalgpall”. Miri Metiisi juhendajaks oli õpetaja Silja Alumets. 5-aastastest lastest tublimaks luuletuselugejaks valiti **Rasmus Raadla** Nõlvaku Lasteaia, kellele õpetaja Kätlin Kontkar oli selgeks õpetanud Heiki Vilepi luuletuse “Lumememm”.

6-aastaste laste hulgas oli ilmekam **Herta Hermine Vaske** Nõlvaku Lasteaia. Ta esines Leelo Tungla luuletusega “Liblikas läks liivakasti”. Herta Hermine juhendajaks oli õpetaja Eliko Tippi.

7-aastastest lastest parimaks pidas žürii **Renette Ruusmere** esinemist Veskitammi Lasteaia. Ta esitas Anna Haava luuletuse “Emakeel”. Renette juhendajateks olid ema Tiina Raja ja isa Janek Ruusmere. ■

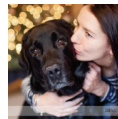

Sauevallas
Facebookis

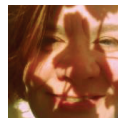
KRISTA MERILO

Iga päev jookseb Laagri alevikus suur koer, rihm kaelas, peremeest pole. Kuna ta käib igal hommikul teatud kellaajal mingi tiiru alevikus, siis võib vist arvata, et talle tehakse lihtsalt toa- uks lahti ja saadetakse iseseisvale ringile. No peremehel pole probleemi - nii ei pea oma looma järelt ka koristama. Kas tõesti ei ole kuidagi võimalik kindlaks teha, kes niimoodi talitab? Mina näen koera tulemas Kuuse põigust - aga kes teab, mis tiiru ta enne seda on teinud...

GEA MÜHLBERG

Olen selle omanikuga korra vestelnud ka antud teemal, aga ta ei tundunud asjast aru saavat. Ehk siis saab, kui vallast keegi sekkub?

LIVIA TUVIK

Olen seda koera samuti näinud, aga ta on väga inimsõbralik, et karta pole teda vaja.

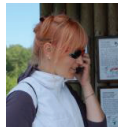
KAIRI SALU

Loom on loom - kunagi ei tea, kuidas ta käitub. Kui teatakse, kelle loom see on, siis võiks tõesti anda valda teada, et saaks omanikuga vestelda ja midagigi ette võtta.

MIKK LÕHMUS

Katsume homme või ülehomm veidi varem tööle tulla, äkki saame loomal sabast kinni (jutumärkides mõistagi).

KRISTA MERILO

Mis te selle loomaga teete? Palute kenasti koju minna? Kui Gea teab looma peremeest, siis on ehk tõesti mõistlikum peremehega rääkida. Kui muidugi õnnestuks koer kätte saada ja siis koos loomaga peremehe juurde minna - see oleks kõige õigem.

Loe edasi facebook.com/Sauevald

NOPPEID NAABRITELT

Veoautode liikluspiirangud Keila linnas

Alates 1. maist vajavad üle 8-tonnise registrimassi- ga liiklevad sõidukid linna sisenemiseks eriluba. Keila Linnavalitsus võttis vastu määruse „Liikluspiirangu ala kehtestamine Keila linnas“. Määrusega kehtestatakse alates 1. maist Keila linna avalikult kasutatavad teed liikluspiirangu alaks üle 8-tonnise registrimassiga liiklevatele sõidukitele. Sama määrusega pandi paika piirangu alasse sissesõiduloo taotlemise, menetlemise ja väljastamise kord Määruse eesmärk on vältida linna teede ja teerajatiste kahjustamist. Kord ei hõlma Uus-Paldiski maanteed, mis ei ole liiklusseaduse mõistes Keila linna tänav. Peamine muudatus senise korraga võrreldes on registrimassi piirangu kehtestamine. Kui seni võis linna sisse sõita teekonnalehe alusel, siis maikuust peab üle 8-tonnise registrimassiga veokitele võtma selleks linnavalitsusest loa. Piirangu alasse sissesõiduloo taotlemisel esitab sõiduki omanik, vastutav kasutaja, kauba või teenuse tellija linnavalitsusele vormikohase taotluse. Luba väljastatakse Keila linna haldusterritooriumil elavate inimeste, siin asuvate ettevõtete ning asutuste varustamiseks ja teenindamiseks. Korraga kehtestatud piirangu ala ei kehti bussidele, alarm-, jälitus- ja avariitalituse sõidukitele.

Keila leht 22.03

Nõmme Vanameeste Klubi puusuusapäev Nõmme spordikeskuses

Nõmme Vanameeste Klubi eestvõttel toimus 2. märtsil Nõmme spordikeskuses puusuusapäev. Lõkke kohal tõrvati kõigi soovijate suuski. Pärast tõrvamist esines puusuusapäeva osalistele rahvatantsu- seltsi Pääsuke naisrühm ning seejärel sõitsid soovijad puusuuskadel sõidustiili punktidele. Võisteldi kahes kaalukategoorias – üle 100 kg ja alla 100 kg. Naiste ja meeste vahel eriarvestust küll ei olnud, aga õrnema soo esindajad võistlusel ei osalenud.

Nõmme Facebook 2. 03

SAUEVALLAKAS MÕTISKLEB

Südamenädala kuul tervislikust menüüst – ära tapa toitu

“Kas minu toitumine on tervislik?” küsime reeglina alles siis, kui energiatase või tervis muret tegema hakkavad. Äratavaks impulsiks võib saada ülekaal, mõni krooniliseks muutunud tervisehäda või haigus. Nii juhtus ka minuga.

Oma 45. sünnipäeval kogesin kohe hommikul oma keha, milles polnud kübetki jõudu. “Kumm on tühi, edasi liikuda pole võimalik” võib seda tunnet iseloomustada. Tundus, et mina olen see, kes õhtul oma sünnipäeva tähistamisele ei suuda ilmuda. See oli uus ja mitte eriti meeldiv kogemus mu elus ja tuli hakata endast jõudu otsima.

Olin käinud vabastava hingamise praktikatel, tegelenud põgusalt jooga ja reikiga. Hakkasin siis suures hädas tegelema enesetervendamisega parimal võimalikul moel ja ohimet, olingi õhtul oma juubelilauas, nagu poleks midagi juhtunudki. Sünnipäev peetud, lõi järgmisel päeval justkui välg selgest taevast terav valuhoog seljas mind põrandale pikali. Tõusta ma ei suutnudki, kuna keha lihtsalt keeldus reageerimast. Mõtlesin, et olen halvatud.

Abikaasa kutsus kiirabi, kes tegi süsti. Ei midagi. Siis teise. Ikka ei midagi. Siis palus kiirabiartst mu mehel mind voodisse kanda, lootes, et varsti kõik möödub. Tunni pärast saingi juba käsi, jalgu liigutada ja

endine elu võis tasapisi jätkuda.... Siiski sain aru, et minu keha oli mõelnud seda hoiatust väga-väga tõsiselt. Ka mina pole varasest lapsepõlvest saadik ideaalseid tervise- ja toitumistavasid järginud. Oli viimane aeg lõpetada enesehävitav elustiil, hakata tervislikumalt toituma ja lõpetada öötöö ning mõelda rohkem oma keha vajadustele.

See päev muutis minu elu

Tänavu tähistasin oma 50 juubelit täiesti teise inimesena. Minu viimane haigestumine, kui seda nii võib nimetada ja elu esimene kiirabi, on jäänud minust viie aasta kaugusele maha. Edasi viis teadlik valik mind kevadisse paastulaagrisse, peale mida olid mu maitsemeeled nii puhastunud, et lastevorst tundus kohutavalt soolane ja võrtsine, üldse mitte hea ja ma ei mõistnud enam, miks olin tarvitanud saia ja muud töödeldut, elutut oma söögiks!

Kevad soosis uusi algusi, hakkasin asendama “surnud” toitu elava vastu ja ennast harima elustoidu maailmas. Tundsin, kuidas energiatase aina tõusis ja elurõõm sai iga-

päevaelu pärisosaks. Täna olen jõudnud oma arengus ja valikutes 80% puuviljade söömiseni, pluss 10% häid taimseid rasvu, pluss 10% häid taimseid valke.

Paljude jaoks ekstreemne, kuid usaldan ja jälgin, mis mu keha mulle räägib ja sõõn seda, mis hoiab mind tervena ja energilisena, teeb mind õnnelikuks. Ainult elusad rakud saavad luua elavaid rakke – ja seda me ju vajamegi terve ja aktiivne olemiseks. Kogu toit, mida vajame, on looduses juba olemas. Elus toit on kõige parem ja me ei pea hakka midagi kemikaalidega muutma, konserveerima, värvima, lõhnastama. Toitu pole vaja tappa, temalt elu võtta. Pole vaja kuumtöödelda kõrgetel temperatuuridel, kuna toidu kuumutamisel üle 46 kraadi hävinevad meile nii vajalikud mineraalid, vitamiinid ja ensüümid. Toortoit on loomulik toit oma looduslikus tasakaalustatud olekus, mis toidab suurepäraselt meie kehakrakke, hinge ja vaimu.

Mida ma siis sõõn, kui ma “midagi” ei söö

Seda küsitakse tihti, et mida ma siis üldse sõõn ja kust saan oma mineraalid-vitamiinid? Siinkohal mõned näited elusast toidust:

Suvikõrvits salatina, avokaado sooja püreesupina, toortatra puder banaani ja marjadega või salatina koos lehtköögiviljade, paprika, kurgiga. Päevalille- või kõrvitsaseemned, pähklid, määrded spinati, avokaado ja maitsetaimedega, keeran rohelise lehe sisse koos tomatiga näiteks. Värskeltpressitud mahl iga hommikul õunast, porgandist, pirnist, ananassist, peedist, apelsinist. Smuutid brokkolist, banaanist, varssellerist, pirnist. Sushi norilehesse keeratud hapukapsas jne...

Teadmised festivalidelt ja messidelt

Olen nende teemade juurde jõudnud erinevaid radu pidi. Oma küsimuste vastuseid otsides, olen end mitmetel kursustel täiendanud, päevade kaupa internetis surfanud, sadu teaduslikke uurimusi ning tarku raamatuid lugenud. Elan Saue vallas, Elja talus ja tundus justkui elu loomuliku jätkuna, et hakkasin

omale mahetoitu kasvatama ja mestsast, aasalt varuma. Tundsin endas suurt tahet hakata inimesi kostitama õpitubadega oma armsas talus, kus tooraine valdavalt omast käest võtta ja ruumi lähedalt. Eelmise aasta suvel toimuski Elja Tarkusteaias esimene toortoidufestival ja selle aasta augustis on tulemas järjekorras teine. Kindlasti saab seal küsida, miks just toortoit ja kuidas jääda puuviljatoitlasena “ellu” siin põhjamaades ja mida süüa, kui tundub, et midagi nagu süüa polegi.

Sööge ennast terveks ja kauniks elusa toortoiduga ja olgem rõõmsad ja päikselised, soojendamaks ja valgustamaks maailma! ■

Ly Kerdo

algaja aednik, põhuviljeleja, toortoitlane, kogemuskoolitaja Tuula külast. www.elja.ee ja facebook Elja võluaed

NOORED

Noorte esimene mõttekoda oli ootamatult sisukas

Ääsmäelt pärit neidise Kerttu Vetema ja Laagri noormehe Mauro Mark Mustingu juhtimisel läbi viidud mõttekoja üritusele ideid genereerima jõudis küll vaid neli valla noort, aga sellest hoolimata jõuti paari tunniga paberile panna nii tulevase noortekogu struktuur kui eesmärgid.

KODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

Et Saue valla noorte hääl leviks, võtsid kuus noort sauevallakat suuna kohaliku noortevolikogu loomisele, mis perspektiivis võiks olla „pärisvolikogule“ nõuandvaks rühmituseks. Varustatud pabertahvli ja suunavate küsimustega, viisid Kerttu ja Mauro läbi korraliku ajurünniku, ei mingit niisama seltskondlikku loba, teemad jõudsid punkthaaval ja läbimõeldult tahvlile. Et kui palju peaks ses loodavas noortevolikogus liikmeid olema (7-9), kes võiksid kandideerida (14-24-aastased sauevallakad), kui kaua kestab mandaat

(2 aastat) jne. Eesmärkidena toodi välja vajadust aktiveerida kohalikke noori ühistele tegevustele, kaitsa nende huve, rääkida kaasa noori puudutavates valla strateegiadokumentides, hoida üleval kogukonna identiteeti.

Üritusel viibinud valla vallavanem väljendas poolehoidu noorte nõ alt tulevate initsiatiivide, öeldes, et ainult nii saabki noortele just neid tegevusi vallas kavandada, mis neile päriselt huvi pakuvad. „Noorte elu ja maailm on tänapäeval nii kiires muutmises, et nende enda osaluse ja abita on vallajuhtidel raske sellega sammu pidada. Jätkugu teil ainult tahet ja ettevõtmist selle asjaga edasi tegeleda ja käivitada süsteem, mis ei jääks ühekordseks ürituseks,“ julgustas Andres Laisk.

Et Saue valla Noortekogu ka päriselt loodud saaks, peab aktiivgrupp nüüd teadmised-oskused mobiliseerima ja ette valmistama paki pabereid – kogu valimiskord ja tegutsemise alused, kui need on „pärisvolikogu“ poolt heaks kiidetud, saab asi ametliku värvingu. Aga enne veel, kui ametlike paberite ports valmib, otsustasid osalejad, et kohalikus elus saab kaasa lööma hakata kasvõi kohe. Kevad-suvi toovad kaasa mitmeid üritusi, kus noored nii osalejate kui korraldajatena kaasa saaksid lüüa. Näiteks vabatahtlikke organiseerijad oleks vaja nii 23. juunil toimuval Harju Maakaitsepäeval, kui ka suvealguse rattateke korraldamisel (lisainfo kaija.velmet@sauevald.ee).

Teine Saue valla Noorte mõtte-

koda saab toimuma reedel – **12. aprillil kell 18 Saue valla Kultuurikeskuses**. Tunnike tehakse tõsiselt tööd ja siis on võimalik nau-

tida improteatri etendust. Jooksva infoga saab olla kursis Facebookis loodud spetsiaalse Saue Valla noored lehekülje abil. ■

Ääsmäe Kultuuri- ja Spordi Sihtasutus müüb eelläbirääkimistega pakkumise korras Saue vallas Koppelmaa külas asuva

VOORE MÕISA

Kinnistu üldpinnaga 104 231 m², mis koosneb 3 katastriüksusest (72704:003:0353; 72704:003:0354; 72704:003:0355) sihtotstarbega ühiskondlike ehitiste maa. Alghind 45 900 eurot.

Ostupakkumise avaldus tuleb esitada hiljemalt 06.05.2013.a. kell 14.00 Ääsmäe Kultuuri ja Spordi Sihtasutusele aadressil Kasesalu 16, Ääsmäe küla, 76402 Saue vald. Põhjalikum korralduslik informatsioon Saue valla veebilehelt: <http://sauevald.kovtp.ee/>.

PERSOON

Ettevalmistus ultramaratoniks – söö, treeni, kannata

Alliku küla mees Tarmo Reineberg on seadnud sihiks joosta 2. juunil Lõuna-Aafrikas läbi 87 kilomeetrine ultramaraton. Spordileigemale inimesele, võib see tunduda tõelise enesepiitusena, aga kuna Tarmo jaoks tavamaratonid enam väga pinget ei paku ning vormi ja tahtmist on, siis ei näe ta topelt pika distantsi läbijooksmisses midagi võimatut.

KODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

Kooliajal Tarmo just kõvade sportlike tulemustega ei hiilunud. Teda võeti võistlustele kaasa pigem osavõtjana, kui medalitoojana. Kümmeaastast tagasi hakkas mees töökaaslastega koos rahvajooksudel käima - oli selline kollektiivne tegutsemine, et teeme sargid ja lähme sörgime. Kuidagi jäi jooksupisik sisse ja 2005. aastal läbis Tarmo oma esimese maratoni. Siis teise, kolmanda... kümnenda. Osales jooksudel Berliinis, Amsterdamis, Roomas, Eestis toimunud veel lisaks.

Aastatega on Tarmol kogunenud üsna korralik harrastussportlase vorm. Maraton ei tundu talle enam huvitav, selle läbimine ei ole eneseületus. „Tegin mõned nädalad tagasi 50 kilomeetrise jooksutrenni. 20 esimest kilomeetrit oli isegi nagu natuke igav,“ naerab Tarmo. Alati võiks muidugi kiirematele tulemustele panustada, aga kuna vanus (38) ei luba mehe enda sõnul enam tempo peale väga mängida, siis köidab teda nüüd just kestva jooks. Ja kui sõber Veiko sügisel ettepaneku tegi, et koos ultramaratonile minna, tundus Tarmole sobiv hetk ideest kinni võtta.

Lõuna-Aafrikas toimuv Comrades maraton, kuhu mehed oma osalemissoovi üles andsid, on üks suurim ja vanim ultramaraton maailmas üldse. Esimene leidis seal aset juba 1921. aastal ja kui sõjaaastad 1941-45 välja arvata, on see toimunud igal aastal. 18 000 osalejat üle maailma, kes 87 kilomeetrit oma keha ja vaimu vastupidavust katsetavad. „Niipalju tuleb neid napa-kaid kokku jah, ei ole päris nii, et sadakond asjaarmastajat koguneb ja jookseb,“ muigab Tarmo. Samas ei maksa Tarmo sõnul nende osalemist liialt üle tähtsustada. Eestis olla oluliselt kõvema jooksjaid ja ultramaratone on kaasmaalased ka varem läbinud. „Erinevalt jalgpallist ei pälvi sellised asjad eriti tähelepanu, ei ole seal meediahuvi ega sponsorite rahasid,“ nendib Tarmo.

Oma projekti eelarvet pole mees veel julgenud kokku lüüagi. Pikka pinnimise peale pakub ta suurusjärku 5-6 tuhat eurot. Meestel on küll õnneks ka mõned toetajad, kes neile teenuste pealt natuke soodukat teevad. MyFitness lubab treeningisaale kasutada, Polar andis treeningkel-lad, Maxim ja Enervit sporditooteid saavad maratonaarid nõrkemine kasutada, Fysipoargi massöörid mudivad. Aga üldiselt tuleb see sportlik avantüür ikka oma rahakotist kinni maksta. „Samas, joosta saab ju ka väga lihtsalt ja odavalt – ostad tos-

sud ja jooksed õues. Aga nagu ikka, saab igasse hobisse rohkem raha hakkama panna. Pluss siis muidugi kauged reised, nagu meil...“ ei arva Tarmo, et jooksmine oleks ulmekallis harrastas.

Treening - 1000 km ja 115 tundi Novembris, kui otsus minnekuks osalemismaksu tasumisega lõplikult kinnitatud sai, algasid ka mõtestatud treeningud. Kui seni treenis Tarmo end ise, tegi paar jooksutrenni nädalas, siis nüüd, kui eesmärk pisut suurem, võtsid mehed treenerikogemusega sõbra kõrvale.

Tavapärane nädalatsükkel on viis trennipäeva ja kaks puhkuseks. Kui nädalavahetusel on pikem trajektoor, selline üle kolme tunnine tuur, siis on kordi siiski vähem. Maratoniks ettevalmistamisel on peamine rõhk mahutrennil, et harjutada organismi kestma pikal distantil, et pulss ei oleks „punases“ ja energiatarbimine oleks ökonoomne. Pulss punases on sisuliselt olukord, kus tekib hapnikuvõlg, inimene hakkab hingeldama, rääkida enam ei saa. Võhm saab otsa, kui maakeeli väljenduda. Tarmol on normaalne jooksupulss 140-150 kandis.

„Kestvusspordis polegi olulised niivõrd minutid, kui läbitud kilomeetrid. Tuleks teha veel pikemaid ja aeglasemaid jookse, kuigi vahel on tüütu end tagasi hoida,“ ütleb Tarmo. Talvisel ajal joostakse spordiklubi jooksulindil ja kergejõustiku-hallis, kuigi viimases mahutrenni tegemine on Tarmo hinnangul üsna tüütu – 160 ringi sisehallis jooksulusti just ei lisa. Lisaks on saalis ju sootuks teistsugused tingimused, kui väljas. Ei mingit tuult, ei künkaid, ei tõuse, see võib jätta vale mulje. Pikemad otsad tehakse siis ikka välitrassil, ilmast olenemata. Üldfüüsiline toonus tõuseb jõusaa-lis ja kereharjutusi tehse.

Praegu on üsna koormus tipus. „Tänaseks olen läbinud nelja kuuga üle 1000 km ja trennis veedetud aeg on ligi 125 tundi,“ võtab mees aja ja distantse kokku. Ometi oleks tal võhka rohkemakski, teinekord tahaks treeneri soovitusi - millal puhata, millal joosta - ignoreerida, sest isu on nii suur. Paraku päris nii see asi ei käi, et rohkem on alati parem.

Loobu kõigest üleliigsest

Pelgalt trennist mõistagi hea vormi saavutamiseks ei piisa. Kuigi Tarmo ütleb, et tal oli ennegi söögi osas „hea maitse“, siis pisut korrektiive on olnud vaja teha selleski. Treeningtsükli alguses kasutas temagi lollikindlat meetodit, et pani kirja kõik, mis päeva jooksul suhu läks. „No ja sealt näedki, et jah kontoris võtsin ühe kommi ja siis veel ühe. Ja siis veel kolm kohvi. Lõpuks pole-

■ Tarmo (vasakul) ja Veiko teekonnanaga ultramaratonile saab kaasa elada facebooki lehel www.facebook.com/VeikoAndTarmoGoToUltra.

■ Aeg-ajalt korraldavad Veiko ja Tarmo ka ühistrenne sõpradega. Või sõprade lastega. Viimati ülestõusmispühal – kogunes Audenteses spordihalli paarküm-mend mudilast, kes innukalt teatejooksus vudisid ja kaugust hüppasid.

gi vaja olla spetsialist, et aru saada, stüvisesikuid liiga palju, valku vähe,“ nendib Tarmo, kuigi heast toitumisharjust mees ära ei ütleks.

Kohe alguses sai endaga kokku lepitud, et ainult kaalikat sööma ei hakka ja nii pole Tarmo endale just liiga paljut keelanud. Lähtub sellest, et õhtul vajab keha valku ja suhkrusisaldusega toidukomponendid on vähenenud miinimumini. Ka kohvi joomist on tulnud kõvasti piirata, ning kuna mees on kergekujuline konjaki- ja veinigurmaan (pani end jooksuafääri kõrval kirja veel ka sommeljeede kursusele), siis nendest headest jookidest on ka maratoni eel loobunud.

Söögi pärast muretsseb Tarmo pigem ette, et kuidas seal Lõuna-Aafrika toidu peal need paar päeva enne maratoni hakkama saada. Võõral maal on ju alati oht mõni kõhutõbi külge haakida. Rajale lähevad mehed ilmselt oma toidukotiga, ei hakka riskima. „Võtame seljakotiga söögi kaasa, banaane ja vett vast julgeb ikka raja kõrvalt haarata, aga muud igaks juhuks mitte,“ arvab Tarmo. 87 kilomeetri läbimiseks on Tarmo arvestanud umbes 9 tundi. Aga selle aja sees peab ju ometi sööma? „Eks me söömegi jooksu pealt, ega mingit lõunapausi küll tegema ei saa hakata. Kui oled peale 40 kilomeetrit jooksu puhkuseks korra aja maha võtnud, siis enam uuesti jooksmata ei saa,“ teab oma Tarmo

kogemusest.

Segu naudingust ja kannatusest

Füüsiline ettevalmistus on meestel kõrgpunktis, aga vaimuga peab veel tööd tegema. Sest nii pika distantsi läbimine on päris palju peas kinni, arvab Tarmo. „Ükskõik, kui trennitud sa oled, ikka väsid ära, kui oled 5 tundi jooksnud. Väsid ära kõik kohad – jalad, käed, selg kõht. Siis on oluline leida motivaator, mis aitaks valuga võidelda“. Ta ise on pikemate jooksuotste puhul tähele pannud, et kui esimestel kilomeetritel jahvatab aju veel tööseiku ja koduasju, siis hiljem hakkab ta pea selge hoidmiseks matemaatilisi arvutusi tegema. Umbes, et kui selle vahemaa aeg oli nii palju, et siis järgmisesse punkti jõuan selleks kellaks ja nii edasi.

Ja seda, et peale trenni on keha kange, juhtub ka peale pooleaastast stabiilset treenimist. Ning talvel õues joosta ei ole ilma mõttes ka teab mis lust. „Jah, ongi vahel kirbe ilm ja jube paha joosta, aga kui laenata hinnangut ühest jooksuraamatust, siis ei ole pärast trenni kunagi halvem, kui enne,“ naerab Tarmo.

Maratoni kavatsevad sõbrad Tarmo ja Veiko läbida eelduslikult koos, kasvõi selleks, et nii pikal rajal igav ei hakkaks. Fännklubi, mas-sööre ja elunõustajaid Aafrikasse kaasa ei tule. „Me pole ju miskid tippportlased, et meil meeskond

MIKS MA JOOKSEN?

Üks minu sportimise põhjus on kindlalt see, et ma ei taha alluda sellele „progressile“, mille käigus inimesed järjest abitumaks ja saamatumaks muutuvad, et „sure või ära“, kui auto peaks rikki minema või „päev on rikutud“, kui ei õnnestu kaupluse parklas esiritta parkida. Mulle meeldib omada teadmist, et saan hakkama ka siis, kui see suurepärane tsivilisatsioon, mida me siin kõik naudime, ühel päeval natuke tõrgub äkki. Teine põhjus on seotud enese-kindlusega – see on võib olla veider, aga teadmine, et ma jaksan joosta või ühel jalal kük-ke teha või lõuga tõmmata, li-sab enesekindlust. Samuti lisab enesekindlust mingi eesmärgi saavutamine või eneseületus. Kolmandaks, ma tahan anda oma lastele eeskuju. See on ainuke asi, millesse ma usun. Jutt ei maksa midagi. Et nad ei kas-vaks sellised äpud. Kogu see IT ja arvutimängud soovivad seda ju sajaga!

Tarmo Reinberg

COMRADES MARATON
Aeg: 2. juuni 2013
Start: 5:30 Finish: 17:30
Distsants: 86.96km - 54 miili

kaasas oleks. Aga fännid võivad kaa-sa tulla küll, oma rahakoti peal mui-dugi,“ viskab mees üleskutse õhku. Naine ja kaks last tuleb ka koju jät-ta, sest it-projektide müügimehena ei saa Tarmo seda endale siiski luba-da. Eesti lippu isamaa auks mehed kaasa võtma ei hakka, sellega oleks veidi ebamugav joosta, küll on Tarm-ol sini-must-valge sümbollikaga jooksumüts juba varasematest mar-atonidest olemas. Ka saavad meest- tel seljas olema spetsiaalsed maratoni-särgid sloganiga - Veiko ja Tarmo go to ultra.

Tarmo, kui Sa joosta tahad, jookse siis niisama metsa all see 100 kilomeetrit ära, pead Sa siis teise maailma otse ja tohutu massi keske-le seda tegema minema?

„Maraton on emotsiooni mõttes ikka hoopis teine asi. Seal pingutad hoopis teistmoodi, lähed ikka enda jaoks mingit sooritust tegema. Mui-dugi võiks neid oma eesmärke rea-liseerida ka Harku metsas, aga see pole see,“ resümeerib Tarmo. ■

ELU

Mustlassülemil külas. Eelarvamusteta. Hinnanguteta. Lihtsalt. (algus lk 1)

KV
KODUVALDKODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

Ja nii see mustlassülem nüüd juba pool aastat Leevikest oma koduks peab. Kämpingud on küll vanad ja päevinäinud, aga osadel neist on suur kaminahi sisse ehitatud ja need püsivad isegi soojad. Kui puunott kogu aeg susisemas on. Vetuta kodumaja on üllatavalt kenasti korras. Kaminahju taga on kaks voodiaset kokku neljale, tekid-padjad peaaegu eeskujulikult sirgeks silutud. Eespool on nõ kööginurk, varustatud nii pliidi, kui kiirkeedukannuga. „Kohvi tahate,“ küsib Pavel küllasadanud reporteri käest lahkelt.

Üldse paistab kogu kogukond lahke loomu ja chedana. Toast sis-

se-välja voorib pidevalt naabermajade rahvast, kusjuures Pavelgi pakub kohvi ju mitte omaenese residentsis, vaid naabri omas. Perekonna värk.

Seltsis sätivad tööle

Justnimelt tööle, näib et kerjamine sõna-sõnalt nende jaoks seda tähendabki. Vaja vaadata, et bussist maha ei jää, vaja sobitada riided ilmale kohaseks, sest terve päev möödub ju õues. „Ah linnas,“ rehmab Pavel küsimuse peale, et kus täpselt need tööpostid paiknevad. Päevateenistuseks nimetab mees 25-30 eurot nina peale. „Selle eest vaja siis maksta eluase, osta riideid, toitu, suitsu,“ arvutab Pavel. Ahjuga kampa makstab muide 35 eurot ööpäev. Seda, kas pikaajalise rendisuhte puhul ka allahindlust saab, jäi välja selgitamata. Kämpingu retseptisiooniproua igatahes nendib, et raha makstakse

korralikult päeva kaupa, võlgu pole, pahandusi samuti mitte.

Pahandusi tundub see seltskond tõesti kartvat. „Küsiwad, et kas on mingi probleem,“ tõlgib Pavel kaas-kondlaste suminat, kui ootamatud külalised uksele on. Paar korda nädalas visiteerib neid ka politsei, nii et korralvurite silm on peal. Kohalik konstaabel Karl Kalda nendib, et ollakse teadlikud, et selline rühmitus Leevikeses elab. Tema hinnangul ei ole samuti suuremat tüli ega sekeldusi olnud ja kerjamine, kui selline, ei ole Eesti Vabariigi seadusega keelatud. „Kui nad konkreetselt inimesi tülitama hakkavad, ripuvad varruka küljes ja nõuavad raha, siis sekkume, aga niimoodi – elada nad siin ju võivad ja kerjamine pole keelatud. Lastega on muidugi teine lugu, nemad ei tohi,“ nendib Kalda.

„Kohvi tahate,“ küsib Pavel küllasadanud reporteri käest lahkelt. Kusjuures võõrustatama kipub ta mitte omaenese residentsis, vaid naabri omas. Perekonna värk.

Lihtsalt elame siin. Praegu

„No me lihtsalt elame siin praegu. Hommikul lähme linna tööle, õhtul tuleme, sööme. Ei, kitarril küll ei mängi. Mis me teeme õhtuti? Midagi. Napsu me ei võta. No pitsikesse, aga purju küll mitte. Kui pime-daks läheb, siis lähme magama. Nii ongi,“ kirjeldab Pavel kasinat elu.

Kuidas kohalikud suhtuvad teisse?

„On igasuguseid,“ jääb Pavel napisõnaliseks.

Pavel, kas Sa päriselt tööle ei ole mõelnud siin minna?

„Tööle? Tööle? No kes see mind tööle võtab?“ imestab Pavel.

Kauaks te siia jääte?

„Kes seda teab,“ naeratab Pavel ja vaatab kella.

Kohe tuleb buss, vaja tööle minna... ■

RUMEENIA MUSTLASI SUNNIB RÄNDAMA PERSPEKTIIVITU SOTSIAALMAJANDUSLIK OLUKORD KODUMAAL

Kas Põhja-Eesti Romade ühingul on ka mingi kontakt nende aegajalt Tallinna ja lähikonda visiteerivate mustlastega? Otsivad nad kontakti või tahavad mingit toetust?

Rumeeniast Eestisse rännanud mustlased hoiavad omaette. Kontakte ja abi kohalikest roma organisatsioonidelt nad ei otsi.

Mis põhjusel romad liiguvad mööda maailma ringi, on see miski ürgne tava või pigem olmeteemad?

Majanduslike eesmärkidega põimunud rändlemine on romade ajalooline traditsioon, mis võimaldab omaette olemist, samuti kultuuri ja keele säilitamist.

Kas Rumeenias (need Leevikes resideerivad romad on sealt) on Teie teada nii hull olukord, et enam tööd ei leita ja tuleb rändama minna?

Rumeenia mustlasi sunnib massiliselt rändama nende perspektiivitu sotsiaalmajanduslik olukord kodumaal.

Mis Teie ise arvate sellest, et täiskasvanutega liiguvad ringi ka lapsed, kellel haridustee poolluks või olematuks jääb, kelle elutingimused tihti ei ole kõige paremad?

Tänapäeval vanematega koos rändlevad lapsed on sarnase elulaadi põhilised ohvrid. Nad ei saa enda jaoks midagi teha, et täiskasvanuna saavutada tööturul

konkurentsivõimeline haridus.

Kuidas hindate, miks mustlastesse nii taunivalt suhtutakse? Eelarvamusel kelmuste ja tüsamatuse kohta on ju laialt levinud?

Romade õigusrikkumised on paha-tihti eelarvamuslikud – kõiki mõdetakse ühe mõõdupuuga. Samas puudub üsaldusväärne teave, kuidas romade õigusrikkumistega efektiivselt võidelda. Kõik saab alguse otstarbekast hariduspoliitikast, mis akadeemilise hariduse kõrval ka romade omakultuuri arengut toetaks.

Ennustamine ja kaubamüük on ilmselt romade kultuuris sügavalt sees, aga mis lugu see kerjamisega on? Ennustamist ja kauplemist

harrastati juba romade ajaloolisel kodumaal, Indias. Ka kerjamisel on pikem ajalugu. Nagu, muide, ka teiste kitsikusse sattunud rahvustest inimeste puhul.

Kuidas Te ise reageerite/tunnete, kui näete tänaval kerjavat rahvuskaslast?

Alandav vaatepilt. Kahju, kui lapsed kerjamisega elatusvahendeid teenivad.

Kuidas seda tolerantsi ja sallivust kasvatada Eestis, et me ei oleks nii üheselt hukkamõistvad?

Head plaanid-mõtted pole jät-kusuutlikud, kuni riik abikäe ulatab.

Kas teate mõnda sellist juhtumit, kus nüüd hiljaegu sisserännan-

nud roma on õppinud ära kohaliku keele, leidnud töö ja saab kenasti oma eluga siin hakkama? On selliseid positiivseid näiteid integreerumisest? Ei tea!

Palju Eestis on püsivalt elavaid romasid üldse?

700 ringis. Täpsemat arvu on keeruleine tuvastada, kuna rahvaloendustel pahatihti eelistatakse oma rahvust varjata. Nagu Rumeenias-ki.

Roman Lutt
Põhja-Eesti Romade
Ühingu esimees

SPORT

Noored vutiässad vallutavad Laagri Kooli staadioni

Aprillikuu kolmel nädalavahetusel saab Laagris näha heatasemelist laste jalgpalli. Toimub Harju Jalgpallikooli poolt juba viiendat aastat korraldatav rahvusvaheline turniir SpringCup.

KV
KODUVALDKODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

Turniiri eesmärgiks on pak-kuda kvaliteetset ning meel-dejäävat jalgpallielamust, nii platsilolijatele kui ka pealtvaatajatele. „Eestis on kohalikke turniire piisavalt, aga tahame pakkuda poistele ka rahvusvahelist võistluskogemust ja arendavaid mängu,“ ütleb Lauri Esko, Harju Jalgpallikooli juht. Nii on oodata lisaks Eesti palluritele külalismseskondi ka Lätist, Soomest, Venemaalt, Saksamaalt- kokku ligi 20 võõrmansat.

Kool tegutseb üle Harjumaa, kaasates jalgpallihuvilisi poisse pealt tuhande. Saue vallast taob vutti Harju

JK-s sadakond last. Alustatakse juba lasteaiast 3-5. aastastele põnnidele toimub kord nädalas trenn. „See on selline koordineeritud treening jalgpalli elementidega,“ kirjeldab Esko mudilaste pooltundi vutiplatsil. Lasteaia eelviimases rühmas moodustatakse huvilistest juba nõ esimene treeningrühm ja poiste teismelise vanuses kogutakse andekamad ja motiveeritumad nõ akadeemia tasemele. „Need, kes tõsiselt tahavad saada tippportlasteks. Koolil on korralikud rahvusvahelised sidemed ja kui poisid on piisavalt head, saame nad saata kusagile välismaistesse klubidesse edasi,“ räägib Esko.

Kool ise on loodud 2009. aastal noorte meeste poolt, kes ise omal ajal samuti palli tagunud ja nüüd ohinaga Eesti jalgpallifilosoofiat muuta

püüavad. Treeneritarkusi on käidud nõutamas suurte Euroopa klubide poolt korraldatud koolitustel. „Meie treenerid ei jaga platsi serval käske, tiimitööle jõutakse pigem suunava-

te küsimuste kaudu. Lapsed leiavad üsna kiiresti õiged vastused ja on oluliselt motiveeritumad. Trennide ülesehitus on kõikides rühmades ühesugune, tugineb Põhja-Euroopa praktikatele,“ kirjeldab Esko õpetamisprotsessi. Tema sõnul on trennitase koolis metsikult hea, näiteks akadeemia poisid töid piirkondlikust noorteliigast koju kaasa esikoha, kusjuures võideti 14 mängust 14. Oma

värvasse sattus pall vastaste löögist vaid kahel korral.

Unistus on ühel päeval kokku panna ka Harju JK esindustiim. „Aga see peab tulema kõik loogilise jätkuna. See protsess, et tegelema hakatakse alles 15-16. aastastega ei ole jätkusuutlik. Usume, et see meie meetod, kasvatada jalgpallisikuga poisse juba lasteaiast saadik, on eesmärgipärasem,“ leiab Esko. ■

SPRINGCUP JALGPALLITURNIIR LAAGRI KOOLI STAADIONIL (PEALTVAATAJAD ON SAMUTI OODATUD)

Vanuseklass 2001 – 13 & 14 Aprill – Laagri staadion
Vanuseklass 2002 – 20 & 21 Aprill – Laagri staadion
Vanuseklass 2003 – 13 & 14 Aprill – Laagri staadion
Vanuseklass 2004 – 20 & 21 Aprill – Laagri staadion
Vanuseklass 2005 – 27 & 28 Aprill – Laagri staadion
Vanuseklass 2006 – 27 Aprill – Laagri staadion
Vanuseklass 2007 – 28 Aprill – Laagri staadion

Laagri Koolis mängitakse kabet

Laagri Kooli õpilastel on võimalus tegeleda Laagri Huvialakoolis mõttespordiga. Mõttespordiga tegelemine tõstab lastel õppeedukust, kuna laps õpib iseseisvalt töötama ja ennast süstemaatiliselt arendama. Töötavad nii kabe- ja malering ning idamaiste mõttemängude ringid.

Kabepisik on Laagri Koolis olnud vaid kaks aastat, aga kooli paremad kabetajad on juba osalenud Nõmme Kabeklubi võistlustel ja ka Eesti noorte meistrivõistlustel.

2. märtsil korraldasid Laagri Kool ja Laagri Huvialakool koostöös Nõmme Kabeklubiiga lahtised kabevõistlused kolmes vanuseklassis, kuhu kutsuti mängima kõiki soovijaid. Turniiril osales 40 kabehuvilist noort, nendest 11 külalismängijat Haapsalu Läänemaa kabeklubist koos nende treeneri, Eesti Kabeliidu juhatuse liikme Kalev Randlaisega. Nõmme Kabeklubist osalesid Eesti noortemeistrid Andreas Jürgenson, Antanas Zamulskis ja Karmen Vagula.

Nimekate vastaste vastu mängisid suurepäraselt Laagri Kooli õpilased, kellest parima koha said Joosep Lepland ja Aaron Soo. Mõlemad olid üldarvestuses oma vanuseklassis neljandad. Eraldi Laagri Kooli arvestuses autasustati Laagri Kooli õpilasi iga vanuseklassi võitjat karikaga, kolme paremat medali ja diplomiga.

LAAGRI KOOLI ARVESTUSES AUHINNAVÕITJAD:

Keskmine vanuseklass.

Tüdrukud: I koht Angelika Švedova, II koht - Kristina Katriina Kaljumäe, III - koht Marjam El Mofty

Poisid: I koht - Joosep Lepland, II - koht Markus Tiedeman, III - koht Egert Hiie

Noorim vanuseklass.

Tüdrukud: I koht - Viivian Õispuu

Poisid: I koht - Aaron Soo

ÜLDARVESTUSES AUHINNAVÕITJAD:

Vanim vanuseklass – sünniaasta 1999 ja hiljem.

Tüdrukud: I koht - Karmen Vagula (Nõmme Kabeklubi), II koht - Merlin Murumäe (Läänemaa Kabeklubi)

Poisid: I koht - Andreas Jürgenson (Nõmme Kabeklubi), II koht - Dan Taidla (Läänemaa Kabeklubi), III koht - Ants Lobjakas (Läänemaa Kabeklubi)

Keskmine vanuseklass – sünniaasta 2001 ja hiljem.

Tüdrukud: I koht - Leanika Pärna (Läänemaa Kabeklubi), II koht - Reelika Pärna (Läänemaa Kabeklubi), III koht - Andra Reidla (Läänemaa Kabeklubi)

Poisid: I koht - Antanas Zamulskis (Nõmme Kabeklubi), II koht - Karl Richard Esvald (Nõmme Kabeklubi), III koht - Martin Pärna (Läänemaa Kabeklubi)

Noorim vanuseklass – sünniaasta 2004 ja hiljem.

Tüdrukud: I koht - Karoliina Emilie Mättik (Nõmme Kabeklubi), II koht - Berit Antoi (Nõmme Kabeklubi), III – koht Kirke Preegel (Nõmme Kabeklubi)

Poisid: I koht - Hans Robert Kannukene (Nõmme kabeklubi), II koht - Kristofer Diligentov (Nõmme Kabeklubi), III koht - Siim Ilison (Nõmme Kabeklubi)

Auhindade eest täname Laagri Kooli lapsevanemaid Kristjan Kongot, Elmer Maasi ja kaberingi juhendajat Heinar Jahu. Kõik võistlejad ja külalised jäid üritusega väga rahule ning loodame ka tulevikus üritusele järjepidevust, st. et igal aastal toimub üks kabeturniir Laagri Koolis.

Taigur Tooming

SPORT

2013. aasta rattaretk viib osalejad Hageri kihelkonda

Sel aastal toimub juba traditsiooniks saanud Saue valla rattaretk seitsmendat korda. Aastate jooksul on retke käigus Saue vald nii risti kui ka põiki läbi sõidetud. Oleme külastanud isegi oma naabreid Saku, Harku, Kernu vallas ning Keila ja Saue linnas. Seekord on sihiks võetud Hageri kihelkond.

EERO KALJUSTE
rattaretk
organisaator

Kas teadsite, et Saue valla edelaosas asuvad Maidla ja Tagametsa Külad kuuluvad Hageri kihelkonda? Aastaid on peetud Hageri Kihelkonna päevi. Sellel aastal plaanime Hageri kihelkonna päevade raames tutvuda kihelkonnaga, sealjuures külastame ka oma naabervalla - Kohilat.

Retkele on oodatud kõik Saue valla elanikud. Rattaretk saab alguse 2. juunil kell 12.00 Saue vallast Maidla seltsimaja juurest. Lõunapausi peetakse Piibehele talus. Lõpetamine on Saku vallas (millest ka osa kuulub Hageri kihelkonda) Üksnurme külas Rehe küünis, kus kõiki ootab saun ja simman ansambliga. **Rattaretk marsruut:** Maidla - Lümandu - Hageri - Sutlema - Piibehele talu - Vilivere - Kurtina - Kiisa - Üksnurme.

Transport. Nagu ka eelnevatel korradel, on ka seekordsel retkel orga-

niseeritud erinevatest Saue valla asumitest inimeste ja rataste transport retkele ja tagasi. Neile, kes tulevad kohale omal jõul, on Üksnurme külas Rehe küüni juures valvega parkla, kust on võimalik 11.20 bussiga edasi liikuda retke alguspunkti. Bussiga paralleelselt toob auto ka rattad.

Registreerimine. Et korraldajad saaksid asju paremini organiseerida,

toimub 6-27. maini eelregistreerimine. Eelregistreerimine ja osalustasu (2 eurot) maksmine on registreerimise aluseks. Täpsem info registreerimisvõimaluste ja raja kohta on järgmises vallalehes.

Kõigi registreerinute vahel loosime rattaretkel lõpus välja mitmesuguseid hinnalisi auhindu. Peaaühinnaks on jalgratas. ■

SAUE VALLA SUUR JÜRIÖÖ JOOKS 2013

27.04.2013 TUULA KÜLAS, KALDAMÄEL (TULE PLATSIL)

Teatejooksu võistkonna registreerimine tasuta kuni 25. aprillini e-maili aadressil leelo@tuula.ee või telefonil 56677793 (Leelo Rande). Registreerimine laste jooksule algab 1 tund enne võistlust kohapeal. Registreerimisel vajalik võistkonna nimetus, kapten, küla ja kontaktandmed.

NB! Kohapeal teatejooksu registreerimist ei toimu.

Võistkonna kaptenitel kohal olla kell 18:30

Numbrit jagamine võistkondadele 18:30 kuni 19:15

INFO: Jüri Peterson, juri.peterson@mail.ee, tel: 56677792

Meid toetavad:

Päevakava:
17:00 Pidulik avamine
17:10 Tantsuline etteaste
17:30 Lastejooks kuni 3 a.
17:45 Lastejooks 4-6 a.
18:00 Lastejooks 7-9 a.
18:15 Lastejooks 10-12 a.
18:45 Laste autasustamine
19:10 Muusikaline etteaste
19:30 Teatejooksu start
20:15 Esineb Raul, saab tantsida
20:45 Teatejooksu autasustamine
21:00 Tantsuks mängib jälle Raul
23:00 Hakkame lõpetama

Laste jooks:
Vanusegrupid (distsants):
Kuni 3 aastased (60 m)
4-6 aastased (120 m)
7-9 aastased (400 m)
10-12 aastased (888 m)

Teatejooks:
Teatejooksust osavõtjatele ei ole vanusepiiranguid ning vanuse rühmiti ei peeta ka eraldi arves-tust. Võistkond on 8 liikmeline, kellest vähemalt 3 peavad olema naisterahvad.
DISTANTS 8 x 888 = 7104 m

Tule võistlema ja naudi kaunist kevadõhtut!

SAUE VALLA KULTUURIKESKUSES TASUTA ÕIGUSNÕUSTAMISEL TÄIENDAVALD VASTUVÕTUAJAD

Esmaspäeviti kell 12-16.00
Teisipäeviti kell 15-17.00
Kolmapäeviti kell 12-16.00
Neljäpäeviti 12-16.00
Lisainfo 679 6765

Südamlik kaastunne Jaanale abikaasa

Lembit Kivi
surma puhul.

KÜ Redise 8 majarahvas

SAUE VALLA KULTUURIKALENDER APRILL - MAI

AEG	ÜRITUS	TOIMUMISKOHT KELL	KORRALDAJA	INFO
1-30.04	Asta Romandi käsitöönäitus	Saue valla Kultuurikeskus	Saue valla Kultuurikeskus, Asta Romandi	6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
1.04-31.05	Fotonäitus "Maailma koristus"	Saue valla Kultuurikeskus	Saue valla Kultuurikeskus, Maarja Priks	6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
10.04	Saue valla pensionäride tervisepäev	Pärnu SPA Estonia	Olvi Suurkütt	olvisuurkytt@hotmail.ee
12.04	Saue valla noorte mõttekoda	Kell 18 Saue valla Kultuurikeskus	Saue Valla Noortekeskus	Kerttu Vetema 58226554
12.04	Improteatri etendus „Poisid Chicagosse!“	kell 19.00 Saue valla Kultuurikeskus	Saue valla Kultuurikeskus	6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
15 -20.04	Südamenädal	Laagris vt kuulutus lk 12	Saue Vallavalitsus, Saue valla Kultuurikeskus	6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
20.04	Taluturg	Saue valla Kultuurikeskus kell 11.00 Vt kuulutust lk 11	Saue Vallavalitsus, Saue valla Kultuurikeskus	6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
20.04	Väikelaste disko	Saue valla Kultuurikeskus kell 13.00	Saue valla Kultuurikeskus, Eveli Kljujev	6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
21.04	Külakogu liikmete väljasõit Saku valda Metsanurme külla	Metsanurme küla, Saku vald	MTÜ Ääsmäe Külakogu	Tiina Tint, Korraldaja: Ääsmäe Külakogu
27.04	Kirbuturg	Saue valla Kultuurikeskus kell 10.00 Vt kuulutust lk 11	Saue valla Kultuurikeskus, Marika Grünberg	6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
27.04	Jüriöö jooks	Kell 17.00 Tuula külas Kaldamäel Vt kuulutust lk 10	MTÜ Tuula Tutulus	Piia Peterson 56677784 piia.peterson@keila.ee
01.05-30.06	Saue valla lasteaedade ühine „Kevadnäitus“	Saue valla Kultuurikeskus pikk saal	Saue valla Kultuurikeskus, Saue valla lasteaiad	6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
09.05	Harrastusteatri „Mänguteater,“ etendus	Saue valla Kultuurikeskus kell 19.00	Saue valla Kultuurikeskus, Robert Kikas	6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
11.05	Emadepäev etendus „Loomislood“	Saue valla Kultuurikeskus kell 11.00	Saue valla Kultuurikeskus, MTÜ Oma Lava	6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
12.05	Emadepäeva kontsert, peaesineja Marko Matvere	Hüüru mõisas kell 14.00 Vt kuulutust lk 11	Hüüru Külaselts	Priit Laansalu 5264452
15.05	Ääsmäe pensionäride ühenduse Sügis liikmete sõit Tallinna Teletorni ja botaanikaaeda		MTÜ Ääsmäe Pensionäride Ühendus Sügis	olvisuurkytt@hotmail.ee
17.05	Seltskonnatantsu-klubi õhtu	Saue valla Kultuurikeskus	Saue valla Kultuurikeskus, Käthe Lobe	6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
18.05	V Harjumaa Seenortantsupäev	Saue valla Kultuurikeskuse õuel	Saue valla Kultuurikeskus, Aime Kaasik	6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
25.05	Laagri Taluturg & Perepäev	Saue valla Kultuurikeskus kell 10.00	Saue valla Kultuurikeskus	6796765, info.veskitammi@sauevald.ee

EMADEPÄEV
HÜÜRU MÕISAS
12.mail kell 14.00

laulavad

MARKO MATVERE
ja
MARGUS PÕLDSEPP
JAANUS JANTSON

esinevad ka
HÜÜRU TANTSULAPSED
ootame rohket osavõttu
HÜÜRU KÜLASELTS

Foto: Birgit Varblane

9. mail kell 19.00 Saue Kultuurikeskuses

MAAILMA ESIETENDUS!

Poliitiliselt ebakorrektna näitemäng kolmekümneandest,

mis tuleb ka praegu kuidagi tuttav ette...

„LEHMAD ja EESLID ehk LÜPSTAVAD ja LÜPSJAD“

Autorid Liia Sakkos ja Robert Kikas

Lavastaja Robert Kikas

ESITAB SAUE VALLA MÄNGUTEATER

LAAGRI TALUTURG
SAUE VALLA KULTUURIKESKUSE ÕUEL
VESKITAMMI 8, LAAGRI

20.04 KELL 10.00-14.00

• ROHELINE VAHETUS •
AVATUD HOOVIKOHVIK,
KUS PAKUTAKSE KODUSEID KÜPSETISI JA KOOKE.

TULE TALUTURULE!

LISAINFO JA REGISTREERIMINE:
SAUE VALLA KULTUURIKESKUS • TEL 679 6765 • VESKITAMMI@SAUEVALD.EE

Laagri Huvialakool
annab teada:
ON ALANUD REGISTREERIMINE

2013/2014 õppeaasta
LOOVUSKOOLI RÜHMADESSE
(KOOLIKS ETTEVALMISTUSE RING)

TÄPSEM INFO
www.laagrik.edu.ee/huvikool
telefonil 6 517 635 või 6 517 633,
või e-mailiga: taigur@laagrik.edu.ee
Kontaktisik: Taigur Tooming
Veskitammi 22, Saue vald

Waldorflasteoid Läte kutsub
Avatud uste päevale

13. aprillil kell 11-15
Tähe 14, Keilasse

Päeva jooksul küpsetame,
joonistame ja etendame muinasjuttu

tel: 5193 6673; lastehoid@late.ee
www.late.ee

Laagri Kooli meistrivõistlused males 2013

Meistrivõistlused toimuvad Laagri Koolis
(Veskitammi 22) Laagris 20. aprillil kell 11.00.

Mängitakse 5 vooru ajakontrolliga 15 minutit mõlemale
mängijale. Paremusjärjestus selgitatakse osalejate sün-
niaastate kaupa gruppides. Eraldi autasustatakse paremaid
osalejaid Saue valla koolidest.

Registreerimine: laagri.male@gmail.com või taigur@laagrik.
edu.ee näidates ära osaleja nime, sünniaasta ja kooli. Turniiri
info telefonil 58533653. Kohale palutakse tulla varem.
Osavõtt on kõigile tasuta.

27. aprillil kell 10.00-14.00 Saue valla
Kultuurikeskuses Veskitammi 8, Laagri

KIRBUTURG

OOTAME KÕIKI
OSTMA-MÜÜMA-VAHETAMA
Lastekaubad, raamatud, riided,
mänguasjad jms

Registreerimine: Marika Grünberg
gsm 56676272 heakaup@hotmail.com
Kohatasu siseruumides: 2 eurot kultu-
urikeskuse õuel TASUTA

KEILA TERVISEKESKUS HAKKAB OSUTAMA LASTE REHABILITATSIOONITEENUST

Keila Tervisekeskus sõlmis lepingu Sotsiaalkindlus-
tusametiga, et hakata alates aprillikuust puuetega
lastele vanuses kuni 18 aastat pakkuma rehabilitat-
siooniteenuseid. Tervisekeskuse ja ka Keila linna
jaoks on tegemist uue teenussuunaga, mille ees-
märk on eelkõige Keila ja ümbruskonna puuetega
lastele võimaldada nii rehabilitatsiooni plaanimist
kui ka teostamist. Tervisekeskuses on olemas head
ja senini paljuski kasutamata võimalused füsio-
teraapia läbiviimiseks, aga ka loovteraapiate jm.
sinna valdkonda kuuluvate teenuste tarbeks.
Riiklikult kinnitatud ulatuses rahastatakse teenuseid
Sotsiaalkindlustusameti poolt.

Registreerimine toimub: E-R 9.00 - 17.00 telefonil
6 737 637, 56 607 792, tervisekeskus@keila.ee.
Postiga: Keila Tervisekeskus OÜ (Rehabilitatsioon)
Paldiski mnt.17 Keila 76 607
Kohale tulles: Keila Tervisekeskus OÜ Paldiski
mnt.17 Keila

TEEME ÄRA !

Autolammutus

Kevadkoristuse käigus vana
auto vedu lamutusse **TASUTA!**

TEIE :

☛ Kõrge pakkumise

MEIE :

☛ Tuleme järgi
☛ Kustutame registrist
☛ Tasume kohe kätte

Tel: 5055368 / 6049844

E-mail: info@vpautolammutus.ee
www.vpautolammutus.ee

KAARDID
ENNUSTAVAD

Tel 900 1727 • 24 h

Hind 1,09 €/min
Sooduspakkumine: www.ennustus.ee
Kätelt ennustamine veebis:
www.hiromantia.eu

Ostame Teie vana,
avarilise või seisma jäänud
auto! Sobiva pakkumise
korral raha kohe kätte.
Vajadusel registrist
kustutamine.

SAUE LOOMAKLIINIK

Avatud: E-R 15.00-19.00

Sooja I, Saue tel. 600 3382

www.sauekliinik.ee

KODUVISIIDID

SAGRO

- * Autode remont,
- keevitus ja värvimine
- * Kliima kontroll ja täitmine
- * Õlivahetus
- * Tehniline ülevaatus
- * Transportteenus,
- * Fekaali vedu
- * Autoparkla

AS Sagro automajand
Vae 3, Laagri, Harju maakond
Tel. 679 6858, GSM 515 8242
e-post: raul@sagro.ee

Laupäeval, 6. juulil Saue Jaanitule
platsi laululaval kl. 15.00

ISAD JA POJAD

Selle aasta juulis alustab Eestit vallutama mitu tuntud laulumeest oma poegade: Mait Maltis koos Jakko ja Mikkoga oma tuntud häädukes, Toomas Anni poja Tauri Anniga, kes on saanud maha oma esimese CDga, Gunnar Lohu poeg Artiseiga kes on pühendunud kitarrimailma saladustesse ja Peeter Kaljuste poeg Martin'iga, kes üllatab meid oma lähenemisega seltskondlikku melusse. Üritust juhib Jaan Kirss.

NB! Selleks ürituseks tuuakse kohale lisatoolid!
Hetkel sooduspilet 8 (ürituse päeval 12)

Sooduspiletid saadaval Piletilevi müügipunktides, internetis www.piletilevi.ee ja tööpäeviti Saue Päevakeskuses Kütise tn. 4. Info tel. 6 595 070 www.tantsuohtu.ee

Laupäeval, 20. juulil Saue Jaanitule platsi
laululaval kl. 20.00

SELLE SUVE SUVENIIR

Juba kolm aastat tagasi käivitunud kontsert-tantsuõhtu "Selle Suve Suveniir" on teinud kummardusi vanadele tegijatele - Heldur Jõgiojale ja Vello Orumetsale ning toonud Teie ette uusi ja huvitavaid artiste. Sellel aastal astuvad lavalaudadele Voldemar Kuslap, Ervin Lillepea ja RAM'i Veteranide Lõbusate Poiste Bänd. Uuemaide lugusi ja tuld tantsujalgadesse süstivad Tauri Anni, Anmatino, Ciizud ja Elumees. Õhtut juhib ja head ilma lubab Peep Taimla. Hetkel sooduspilet 7 € - (ürituse päeval 10 €)

NB! Selleks ürituseks tuuakse kohale lisatoolid!

On alanud registreerimine Vee ja
Kanaliseerimisitorustiku
paigaldamiseks Teie kinnistul.

Vastavalt projektile paigaldame
Teie kinnistule vee ja kanal.
torustiku ja ühendame peatrassiga.

Teeme ka majasiseseid san.teh. töid
+veemöödukonsooli paigaldus.

Tänav ja ääre kivide paigaldus,
aiateed, haljastus, kaevetööd,
keevitustööd.

Tel 56 56 76 90
e-mail: enno.kurn@gmail.com

HAAPIIRDED
Hauapiirde ja hauakivide
valmistamine,
müük ja paigaldus
kalmistutel üle Eesti.
Hauapiirde ja hauakivi
koos tellimisel SOODUSTUS.
Avatud E-R 10-18, L 10-15
Punane 68, Tallinn.
Tel 558 7276.
Hauapiirded OÜ.
www.hauapiirded.info

Õmblusettevõtte AS Protten
F.S.C. asukohaga Keilas võtab
tööle

ÕMBLEJAJA
TRIIKIJA

Kontakt tel.6747567

JANERE kinnitusvahendite
tehasekauplus

POLDID·MUTRID·SEIBID·ANKRUD·TÜÜBLID·KRUVID·PUURKRUVID
KATUSEKRUVID·NEEDID·KINNITUSNURGAD·KEERMEVARDAD·TRAADID
ARMATUURVÖRGUD·NAELAD·LÕIKEKETTAD·PUURID·TERASTROSSID

Põldmäe tee 12, Vatsla küla, Saue vald; Avatud E-R 8-17

SÜDAMETUND

EAKATELE JA ERIVAJADUSTEGA INIMESTELE

kultuurikeskuses Laagris
19. APRILLIL KELL 11.00

kavas:

vallajuhtide tervitus
väike pidulaud
ÜHISLAUL KOOS MUSTA RUDOLFIGA
loterii ja üllatuskingitused
kohaliku mesiniku meemüük

lisainfo: Mare Jallai 654 1136

Buss väljub küladest Laagrisse

Maidla mõisa juurest 9.15
Ääsmäelt Kasesalu 6 9.30
Uku bussipeatusest Pärnu mnt 9.40
Ailast (vana koolimaja juurest) 9.45
Valingult (mõisa juurest) 9.50
Vanamõisast Rõika tn ots 10.05
Alliku seltsimaja juurest 10.10
Hüüru veski juures 10.15
Harku hooldekodu teeristis 10.20
Koju saab samuti bussiga

SÜDAMENÄDAL
SAUE VALLAS

16. aprillil kell 18.30

TASUTA KEPIKÖNNIKOOLITUS
Koguneda Hoiu 3 (Lahe Roos) maja ees
Juhendab Helen Valberg.
Kaasa käimisepid!

17. aprillil kell 10

TOOTMISVÕIMLEMINE
LAAGRIS JÕEKÄÄRUS

17. aprillil kell 17.30-19.00

TASUTA SULGPALLIKOOLITUS
KUUSE SPORDIHALLIS
Eelregistreerimine kuni 16.04
kuuseklubi@kuuseklubi.ee

lisainfo 679 6765

18. aprillil kell 20.30-21.30

TASUTA SULGPALLI TUNNID
KUUSE SPORDIHALLIS LAAGRIS
Eelregistreerimine:
kuuseklubi@kuuseklubi.ee

19. aprillil kell 19-20 ja 20-21

TASUTA SULGPALLI TUNNID
KUUSE SPORDIHALLIS
Eelregistreerimine:
kuuseklubi@kuuseklubi.ee

19. aprillil kell 11

SÜDAMETUND EAKATELE LAAGRIS

20. aprillil kell 10

TALUTURG JA ROHEVAHETUS LAAGRIS

21. aprillil kell 11, 12, 13, 14, 15

TASUTA VESIAEROOBICA TUNNID LAAGRI UJULAS

27. aprillil kell 17

SAUE VALLA JÜRIÕJOOKS TUULAS